

Duurzaamheids- verslag 2023

Groep Crelan

Inhoud

Crelan Groep: duurzaamheidsverslag 2023	5
Wie zijn we?	8
Structuur en aandeelhouderschap	12
Cijfers op 31/12/2023	12
Enkele sprekende cijfers van Crelan Groep	13
Een duurzaam jaar bij Crelan	17
In de kijker	17
Strategie en actieplan voor de komende jaren	21
Groep Crelan: daar worden we samen beter van	21
Rapportering over duurzaamheid	25
Verenigde Naties als leidraad	27
Een duurzame governance	29
Een gediversifieerde Raad van Bestuur	30
Directiecomité	32
Bankvoorschriften	33
Vergoedingen van de bestuurders	33
Een duurzame relatie met de klanten	35
Duurzame kredietverstrekking	35
Duurzaam beleggingsaanbod	37
Toegankelijkheid van de kantoren	43
Een duurzame relatie met de medewerkers	45
Een divers samengesteld personeelsbestand laat je voeling houden met wat leeft in de maatschappij	45
Diversiteit en Inclusie, een engagement!	46
Van interne mobiliteit naar duurzame inzetbaarheid	47
Crelan is opnieuw Top Employer	47
En hoe gaat het dan met onze medewerkers zelf?	48
Samen v�erder groeien, leren en ontwikkelen	48
Veiligheid	50
Een duurzaam opgebouwde beleggingsportefeuille	51
Een duurzame deelnemer aan de samenleving	53
Crelan Foundation voor en door de co�operatieve aandeelhouders van CrelanCo	53
Steun voor een duurzame land- en tuinbouw	57
Onze medewerkers zetten zich in voor het goede doel	59
Aandacht voor de derde wereld	59
Duurzame milieu-investeringen	61
Laadpunten voor elektrische wagens	62
Risk management	63
Klimaat, omgevingsrisico's en blootstelling aan carbonintensieve sectoren	64

Dit duurzaamheidsverslag vormt een aanvulling op het jaarverslag 2023 van Crelan Groep.

Crelan Groep: duurzaamheidsverslag 2023

Dit duurzaamheidsverslag 2023 is een aanvulling op het jaarverslag van Crelan Groep 2023. Terwijl we in het jaarverslag vooral de cijfers en resultaten bespreken, hebben we in het duurzaamheidsverslag het over onze werkwijze en onze zienswijze op onze rol binnen de maatschappij en omgeving waarin we werkzaam zijn.

Crelan is een coöperatieve bank met bijna 284.000 coöperatieve aandeelhouders. Zij hebben dus tot maximaal 5.009,60 EUR geïnvesteerd in maatschappelijke aandelen van CrelanCo omdat ze geloven in de toekomst en in het gevoerde beleid van de bank. We hebben dus een belangrijke verplichting ten opzichte van hen. Zij verwachten niet alleen dat hun bank gezond groeit, maar vooral dat het dit doet op een verantwoorde en respectvolle manier. Op dat vlak moeten we een voorbeeldfunctie uitoefenen.

In de manier waarop we financieel advies geven en in de manier waarop we ons engageren naar de maatschappij willen we bij Crelan op maatschappelijk als ecologisch vlak een positieve impact hebben.

In dit duurzaamheidsverslag willen we jou, als lezer, dan ook op een transparante manier informeren over hoe we maatschappelijk verantwoord ondernemen.

We streven hierbij naar een pragmatische benadering met een continue aandacht voor de belangen van alle betrokken stakeholders.

Crelan vertaalt dit uitgangspunt concreet in aandacht voor:

- een continue verduurzaming van haar producten- en dienstenaanbod;
- een transparante, competente en gepersonaliseerde dienstverlening en advies voor haar klanten;
- een correcte vergoeding voor de coöperatieve aandeelhouders;
- een aangename en motiverende werkomgeving voor haar medewerkers;
- groene investeringen in haar gebouwen en facilitaire diensten;
- de sponsoring van enkele getalenteerde kampioenen en de opleiding van jonge sporters in het veldrijden, het basketbal en de atletiek;
- een financiële bijdrage aan de maatschappij waarin ze actief is via de Crelan Foundation;
- een participatie in het kapitaal van Incofin, een fonds gespecialiseerd in microfinanciering in derdewereldlanden.

Meer informatie hierover vind je verder in dit verslag. En heb je ook interesse in de economische cijfers? Dan nodigen we je uit om het jaarverslag te lezen dat je eveneens op www.crelan.be terugvindt.

“Onze coöperatieve wortels zijn authentiek. Het betreft geen marketingconcept dat zomaar op een andere bank kan worden toegepast, het betreft ons DNA, onze geschiedenis.”

**- Philippe Voisin
CEO**

2023 was het warmste jaar ooit, met alle gevolgen van dien: branden, droogte, overstromingen ... de opwarming van de aarde laat zich alsmäär nadrukkelijker voelen.

Van 30 november tot 12 december 2023 vond trouwens in Dubai de 28ste VN-conferentie over klimaatverandering (COP 28) plaats. De tekst die naar aanleiding van die conferentie werd aangenomen, roept op tot 'versnelde actie' om tegen 2050 koolstof te zijn en de opwarming van de aarde deze eeuw te beperken tot +1,5°C. Volgens experts is dit alleen mogelijk als wordt afgestapt van fossiele brandstoffen.

Op geopolitiek vlak zal 2023 de geschiedenis ingaan als het jaar waarin de oorlog aan de poorten van Europa voortduurde en er een nieuw conflict uitbrak in het Midden-Oosten.

Hoewel die conflicten in de eerste plaats onmetelijk menselijk lijden veroorzaken, hebben ze ook een schadelijke impact op het klimaat, de voedselvoorziening, de economische vooruitgang en het welzijn van de mens. Ook doen ze ons beseffen hoe afhankelijk we nog altijd zijn van fossiele brandstoffen.

Crelan wil zijn verantwoordelijkheid nemen om het tij te keren. Als coöperatieve bank willen we onze klanten begeleiden bij de energietransitie. In lijn met ons nieuwe logo zijn we een groene bank en in de toekomst willen we nog groener zijn.

Onze vastberadenheid om onze koolstofvoetafdruk fors te verminderen heeft geleid tot een aantal maatregelen om minder en beter te consumeren. Zo hebben we onder meer geïnvesteerd in zonnepanelen en in een versnelde vergroening van ons wagenpark.

Om onze prestaties op het vlak van ESG te bevorderen en onze coöperatieve strategie kracht bij te zetten, werd een nieuwe directie opgericht, die sinds 1 september 2023 actief is, namelijk het Cooperative Bank Office.

Als coöperatieve bank willen we namelijk een positieve invloed hebben op de samenleving. Dit doen we door maatschappelijk relevante en duurzame projecten te ondersteunen. Dat gebeurt onder andere via de **Crelan Foundation**.

Het afgelopen jaar hebben de interne teams van Crelan en AXA Bank vol energie en overgave voortgewerkt aan de op handen zijnde fusie.

In 2023 werd Crelan voor het 8ste jaar op rij uitgeroepen tot Top Employer in België, iets waar we bijzonder trots op zijn.

"Kleine rivieren maken een grote stroom", zo lezen we al bij de Romeinse dichter Ovidius. Laten we samen die kleine rivieren voeden, om ervoor te zorgen dat toekomstige generaties in een duurzame wereld kunnen leven.

Philippe Voisin,
CEO van Crelan en AXA Bank Belgium

A close-up photograph of a diverse group of people, including men and women of various ethnicities, smiling and laughing together. The image is overlaid with large white text and a green graphic element in the bottom right corner.

**Wie
zijn
we?**

De Groep Crelan, dat zijn 4.455 enthousiaste medewerkers – zowel personeelsleden als zelfstandige bankagenten met hun medewerkers - die elke dag het beste van zichzelf geven voor bijna 1,8 miljoen klanten.

De financiële groep wordt gevormd door de cv CrelanCo, de nv Crelan, de nv Europabank en de nv AXA Bank Belgium. Ze neemt naar balanstotaal de vijfde plaats in van de Belgische retailbanken.

In het straatbeeld is de groep Crelan dus vertegenwoordigd met drie bankenlogo's: Crelan, AXA Bank en Europabank.

CrelanCo cv is **de enige en voor 100% aandeelhouder** van Groep Crelan. Het maatschappelijk kapitaal van deze erkende coöperatieve vennootschap wordt gevormd door de participatie van **bijna 284.000 coöperatieve aandeelhouders**. Deze laatsten zijn dus allemaal een stukje mede-eigenaar van onze bankengroep.

De coöperatieve wortels van Crelan gaan terug tot de jaren zestig en vinden hun oorsprong in de sterke band die de bank heeft met de Belgische land- en tuinbouwsector. De eerste coöperatieve kassen zamelden spaargelden onder de landbouwers in, waarmee de bank op haar beurt landbouwkredieten kon toestaan. Vanaf de jaren negentig traden de coöperatieve kassen ook toe tot de aandeelhoudersstructuur van Crelan en speelden zo een belangrijke rol in de privatisering van de oorspronkelijk financiële staatsinstelling. Sinds november 2015 zijn alle toenmalige coöperatieve kassen gefusioneerd en is CrelanCo de volledige aandeelhouder.

De groep Crelan is dus naast een coöperatieve ook een 100% Belgische bankengroep met het beslissingscentrum in eigen land en met een aanbod en dienstverlening die zich uitsluitend op de Belgische markt richten.

De bank Crelan is **een federatie van kredietinstellingen**, gevormd door Crelan nv en haar aandeelhouder, cv CrelanCo. Tussen beide geldt een volledige solidariteit.

Crelan biedt een ruim aanbod bank- en verzekeringsproducten aan voor de particulieren, de zelfstandigen en de KMO's.

Crelan wil aan haar klanten geen producten maar totaaloplossingen aanbieden met betaalformules, spaar- en beleggingsproducten, kredietvormen en verzekeringspolissen. Crelan maakt hiervoor gebruik van een eigen productaanbod dat ze vervolledigt met producten van een aantal partners, die elk een referentie zijn binnen hun domein. Het gaat dan over schadeverzekeringen van AXA Belgium, levensverzekeringen van Allianz en beleggingsformules van Amundi, Econopolis Wealth Management en AXA Invest Managers.

Daarnaast is de bank met een gespecialiseerd productengamma de bevoorrechte partner van de land- en tuinbouwers en van de grote ondernemingen uit de land- en tuinbouwsector.

Vraag je onze klanten waarom ze voor Crelan kiezen, dan is **de vertrouwensband** die ze hebben met hun Crelan-bankagent steevast één van de redenen. We gaan er dan ook prat op om financieel advies dicht bij de klant te brengen. Niet alleen via digitale bankkanalen, maar ook via ons netwerk van zelfstandige bankagenten die de lokale buurt en hun klanten goed kennen.

Meer dan 426 kantoordeuren staan dagelijks voor onze klanten open.

Tevreden klanten bereik je enkel via tevreden medewerkers. Daarom schenkt Crelan continu aandacht aan het welzijn op het werk en mocht de bank in 2023 voor de achtste keer op rij het label van Top Employer ontvangen.

Duurzame beslissingen en maatschappelijk engagement onder meer via Crelan Foundation vinden we een evidentie.

europabank

Anders dan de naam doet vermoeden is Europabank een Belgische bank, met een Gentse thuisbasis en maakt ze al sinds 2004 deel uit van de groep Crelan.

Als **dochteronderneming van Crelan** biedt Europabank een specifiek producten- en dienstengamma aan voor particulieren en ondernemers. Ze is vooral bekend voor haar **specialisatie in consumentenkrediet**.

Handelaars en ondernemers kennen de bank ook als **verwerker van transacties met debetkaarten en de kredietkaarten Visa en MasterCard** en als aanbieder van **financiële leasing en renting**.

De bank telt 47 bankkantoren.

In tegenstelling tot Crelan en AXA Bank Belgium werkt Europabank niet met een kantorennet van zelfstandige bankagenten, maar uitsluitend met personeelsleden.

AXA Bank Belgium is de jongste telg en meteen ook de grootste entiteit van de Groep Crelan. AXA Bank is sinds 31/12/2021 **de zusterbank van Crelan** nadat Groep Crelan haar heeft overgenomen van de Franse internationale verzekeraar AXA Group.

AXA Bank **maakt haar klanten, Belgische gezinnen en ondernemers sterker door hen proactief te begeleiden in de opbouw en het beheer van hun vermogen, via advies op maat voor woonkredieten en beleggingen**. De bank is lokaal verankerd dankzij haar netwerk van zelfstandige bankagenten. Gebruiksvriendelijke digitale tools en persoonlijk contact gaan bij haar hand in hand. Hiervoor mocht de bank in de laatste vijf jaar meerdere awards ontvangen waaronder deze van meest innovatieve bank in 2021 toegekend door de klanten.

Binnen de groep wordt er op commercieel, technisch en financieel vlak samengewerkt.

Cijfers op 31/12/2023

Bedrijf	Aantal medewerkers	Aantal kantoren	Aantal klanten	Aantal coöperatieve aandeelhouders	Actief in
Crelan	2.189*	426	762.095	271.363	België
Europabank	379	47	187.772	-	België
AXA Bank Belgium	1.968**	319	848.506	12.266	België

*740 personeelsleden en 1.449 medewerkers in het zelfstandig agentennet
 **674 personeelsleden en 1.294 medewerkers in het zelfstandig agentennet

Meer informatie over de geschiedenis van Crelan en de Groep Crelan vindt u op www.crelan.be.

Structuur en aandeelhouderschap

De NV Crelan en de erkende coöperatieve vennootschap, de CV CrelanCo, vormen samen een federatie van kredietinstellingen, waarbij de NV Crelan de centrale instelling is. Tussen beide is er een volledige solidariteit en daarom worden de resultaten van de NV Crelan en de CV CrelanCo geglobaliseerd.

De CV CrelanCo bezit 100% van de aandelen en stemrechten in de NV Crelan. Het coöperatief kapitaal van CrelanCo is op 31 december 2023 in handen van 283.629 coöperatieve aandeelhouders. Crelan is dus een 100% Belgische bank met een 100% coöperatieve verankering.

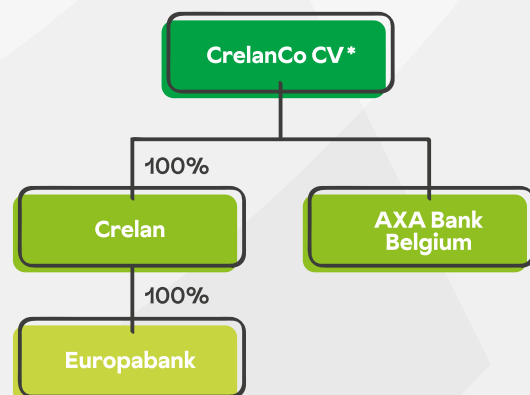
Het Directiecomité van de NV Crelan staat in voor het operationele beleid van zowel de NV Crelan, de CV CrelanCo als voor de NV AXA Bank Belgium.

Het geheel gevormd door de NV Crelan en de CV CrelanCo wordt in dit verslag als «Crelan» of «de Bank» aangeduid, terwijl de bredere benaming «Groep Crelan» of «de Groep» verwijst naar alle entiteiten of dochtervennootschappen die hierna vermeld worden en die door volledige integratie in de consolidatie zijn opgenomen.

De rekeningen van Europabank en AXA Bank Belgium zijn inbegrepen in de consolidatieperimeter van de Groep Crelan volgens het Koninklijk Besluit van 23 september 1992 over de geconsolideerde jaarrekening van de kredietinstellingen.

Groep Crelan heeft geen bijkantoren.

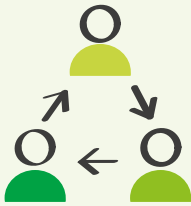
Vereenvoudigd overzicht van de structuur van de Crelan Groep

*De NV Crelan en de erkende coöperatieve vennootschap, de CV CrelanCo, vormen samen een federatie van kredietinstellingen, waarbij de NV Crelan de centrale instelling is. In overeenstemming met artikel 239 van de Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen.

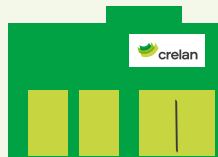
Enkele sprekende cijfers van Crelan Groep

Cijfers op 31/12/2023

4.456

Medewerkers

Met

792

kantoren biedt Crelan Groep
het grootste bankkantorenet
in België

283.629

Coöperatieve
aandeelhouders
investeerden samen

941 mio EUR

in de toekomst van
Crelan Groep

We begeleiden

1,8 miljoen

klanten met hun
financieel beheer

499

Geldautomaten bieden de
mogelijkheid om cash geld op
te nemen

In 2022 financierden
we voor

6,3 mia EUR

aan nieuwe projecten

21.631

gezinnen kochten, bouwden of
verbouwden hun woning

7.456

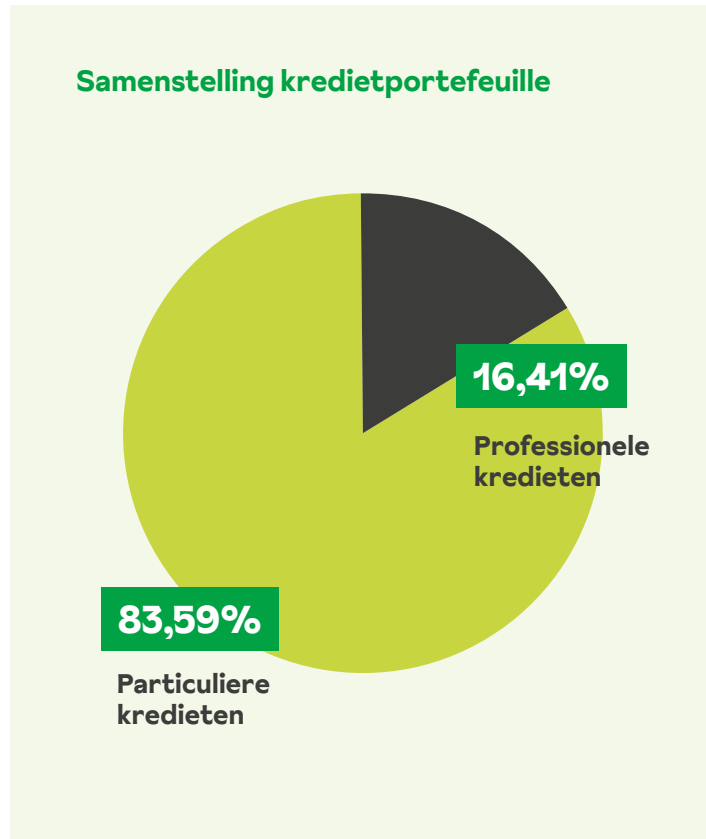
landbouwers en andere
ondernemers investeerden
in hun bedrijf landbouwers
en andere ondernemers
investeerden in hun bedrijf

5.829

gezinnen maakten gebruik
van onze ECO Renovatielening

Volgende ratio's tonen aan dat Crelan Groep een veilige en goed gekapitaliseerde bankengroep is

	2023
Cost Income Ratio	66,70%
Loan Loss Ratio	0,07%
ROE	8,88%
ROA	0,38%
Tier 1	28,39%

Legende

CIR (Cost Income Ratio): Plaatst de operationele kosten tegenover de operationele opbrengsten. Indicator voor efficiëntie.

(Voor elke euro opbrengst maakt de groep 66,70 cent kosten.)

Loan Loss Ratio: Plaatst de kredietverliezen tegenover de totale kredietportefeuille. Indicator voor kwaliteit kredietportefeuille.

(Per euro uitstaand krediet lijdt de groep 0,07 cent verlies aan contentieux.)

ROE (Return on equity): Plaatst de nettowinst tegenover het eigen vermogen. Indicator voor rendabiliteit.

(Voor elke euro eigen vermogen behaalt de groep 8,88 cent nettowinst.)

ROA (Return on Assets): Plaatst de nettowinst tegenover het balanstotaal. Indicator voor rendabiliteit.

(Voor elke euro van het balanstotaal behaalt de groep 0,38 cent nettowinst)

Tier 1: Plaatst het kernkapitaal tegenover de risicogewogen activa op de balans. Indicator voor solvabiliteit.

(Voor elke euro risico op de balans heeft de groep 28,39 cent kernkapitaal ter afdekking.)

Een duurzaam jaar bij Crelan

In de kijker

 9 januari

Welkom aan AXA Banque-collega's van het team Crédits Sud

Op 9 januari verhuisden de collega's van het team Credits Sud van AXA Bank verhuisd naar het hoofdkantoor van Crelan in Anderlecht. Voorheen werkten ze vanuit het centrum van Brussel. Hun verhuis naar Anderlecht maakte het mogelijk om het gebruik van kantoorruimte te rationaliseren, maar vooral om de cohesie tussen de collega's van AXA Banque en Crelan te bevorderen.

 17 januari

Top Employer voor de 8e keer

Na een grondige beoordeling van het HR-beleid door een onafhankelijk onderzoek is Crelan voor het achtste achtereenvolgende jaar uitgeroepen tot Top Employer.

 23 en 24 januari

Workshops over onze merkidentiteit

Eind januari 2023 werden er verschillende workshops georganiseerd voor collega's van Crelan en AXA Bank, om hen de kans te geven na te denken over onze merkidentiteit om hun mening te geven.

 Van 6 tot 10 maart

Week van de Diversiteit & Inclusie: Keynote door Elke Jeurissen

Op donderdag 9 maart 2023 bezocht Elke Jeurissen ons hoofdkantoor in Berchem om een lezing te geven over inclusiviteit op het werk.

Elke Jeurissen, een expert in inclusief leiderschap, legde uit hoe je als bedrijf en als werknemers inclusief gedrag kunt aannemen. Elke is ervan overtuigd dat innovatie, prestaties, persoonlijke ontwikkeling en talent gestimuleerd worden door diversiteit. Alleen door waarden, interesses en culturen te vermengen, krijg je de beste resultaten.

 7 en 9 maart

Fotosessie voor alle medewerkers van Berchem en Anderlecht: 7 en 9 maart

Tijdens de Week van de Diversiteit en Inclusie nodigde Crelan een fotograaf uit: Sandra Van Watermeulen. Alle medewerkers die dat wensten, kregen de kans om deel te nemen aan een fotosessie en een portret van professionele kwaliteit als aandenken te ontvangen.

 10 maart

Online spel: Khaleidoscope

Khaleidoscope is een online spel dat zich richt op inclusief gedrag en deelnemers op een leuke en toegankelijke manier confronteert met hun eigen houding en vooroordelen. Met behulp van mini-rollenspellen brainstormden we samen over mogelijke inclusieve oplossingen voor concrete problemen die zich kunnen voordoen op de werkplek, waarbij we verschillende rollen gebruikten.

 5 april

Een kalender door en voor onze coöperatieve aandeelhouders

Voor de vierde keer kunnen coöperatieve aandeelhouders deelnemen aan een wedstrijd. Zij hebben misschien de kans om hun eigen foto op de kalender van 2024 te zien.

 27 april

4% DIVIDEND

Op 27 april 2023 heeft de Algemene Vergadering van CrelanCo het dividend van 4% goedgekeurd. Een manier om coöperatieve aandeelhouders te bedanken voor hun betrokkenheid bij de Groep Crelan.

 15 mei

Vikings@crelan

Op 15 mei werd het Vikings-initiatief van AXA Bank aangeboden aan de medewerkers van Crelan. Het doel van dit initiatief is om de banden tussen de medewerkers van de bank te versterken en hen aan te moedigen om te gaan sporten.

Een medewerker kan bijvoorbeeld voorstellen om een jogging- of wandelgroep onder collega's op te richten en daarbij ondersteuning krijgen van Vikings. In het kader van Vikings worden ook regelmatig activiteiten als padel en pilates aangeboden.

 22 en 28 juni

Groepsdebatten over verandering

Op basis van de uitgangspunten in de bestseller 'Who Moved My Cheese' werd een paneldiscussie gehouden over het onderwerp verandering en aanpassen aan verandering. Na het debat konden de deelnemers de gelegenheid om de discussie voort te zetten tijdens een kaasbuffet.

 29 juni

Connect credits

Op initiatief van Young@crelan werd aan alle collega's van Crelan en AXA Bank een leuke en leerrijke dag aangeboden om de kredietafdeling en haar activiteiten te ontdekken.

 1ste september

1 september: opstarten van het COOPERATIVE BANK OFFICE

Coöperatief bankieren is een van de belangrijkste strategische pijlers voor Crelan in de komende jaren. Dit nieuwe team, onder leiding van een Chief Cooperative Bank Officer, is opgezet om deze coöperatieve strategie te bepalen. Ook het ESG-duurzaamheidsbeleid valt onder deze afdeling.

 12 september

Succesvolle eerste groene obligatie voor een bedrag van 600 miljoen euro

De Groep Crelan heeft voor de eerste keer een groene obligatie uitgegeven bij institutionele investeerders. Het gaat om een senior niet-preferente obligatie met een looptijd van 6 jaar, met calloptie na 5 jaar, uitgegeven tegen 99,582%, wat een coupon van 6% en een rendement van 6,102% oplevert.

Het kapitaal dat voortkomt uit de uitgifte zal Crelan aanwenden in het kader van kredietverstrekking voor groene gebouwen. Het gaat dan zowel over leningen voor de aankoop als voor groene renovatiedoelstellingen. Meer informatie in het klimaatrapport.

Van 18 tot 22 september

Eerbetoon aan onze collega's tijdens de Mobiliteitsweek van 18 tot 22 september 2023

Met de bus, trein, fiets of te voet: elke dag trotseren veel medewerkers van Crelan en AXA Bank ons Belgische klimaat om van en naar het werk te komen.

Dit verdient een beetje aandacht. Op woensdag 20 september 2023 werd in Anderlecht en Berchem een heerlijk ontbijt georganiseerd voor alle medewerkers die zich duurzaam naar het werk verplaatsen.

Twee van hen, met respectievelijk 1920 km en 1144 km op de teller, werden uitgeroepen tot kampioenen duurzame mobiliteit binnen de bank.

9 september

PAIRI DAIZA

Zo'n 500 enthousiaste medewerkers van Crelan en AXA Bank genoten van een magische zomerdag in Pairi Daiza.

Een echte reis over de 5 continenten en door de mooiste plekken die de natuur te bieden heeft. Together@crelan organiseerde een prachtige familiedag.

19 oktober

YOUCA-actiedag (Youth For Change and Action)

Op donderdag 19 oktober hebben zo'n 15.000 leerlingen van middelbare scholen in Brussel en Vlaanderen zich een dag lang ingezet voor een goed doel in het kader van de YOUCA-actie.

16 van hen waren bij Crelan. Dankzij ons beroemde Money-Poly-spel en een interactief programma leerden ze meer over Crelan als bank en haar coöperatieve DNA. Dankzij hun inzet konden ze 960 euro inzamelen om andere jongeren te steunen.

1 oktober

Een nieuw, groener CAR-policy

Het doel is om

- Onze CO²-uitstoot te verminderen
- een groene vloot van uitsluitend elektrische auto's te ontwikkelen
- een groene transitie te sponsoren door betrokkenheid van de werkgever.

1 oktober

Nieuw intranet

Medewerkers op de hoofdkantoren van Crelan en AXA Bank hebben nu hetzelfde intranet. Een praktisch, modern en interactief communicatiemiddel.

November

Griepvaccinatie

Zoals gebruikelijk bood Crelan haar medewerkers de mogelijkheid om zich te laten vaccineren tegen griep.

31 oktober

Oplaadstations voor e-steps

Er werden oplaadstations voor e-steps geïnstalleerd in Berchem en Anderlecht.

13 november

Lancering van de nieuwe merkidentiteit van Crelan

Deze nieuwe identiteit heeft de vorm van een nieuw logo, een nieuwe tone of voice, een website en een aantal agentschappen met een nieuwe look.

Van 13 tot 24 november

SENSOR-enquête (Stress and Engagement Sources in the Organisation).

Het doel van deze enquête is om een overzicht te krijgen van hoe werknemers hun werk ervaren. Het geeft elke werknemer de mogelijkheid om zijn of haar gevoelens te uiten en feedback te krijgen. De enquête werd uitgevoerd in samenwerking met onze partner Attentia, een externe preventiedienst.

29 november

Coöperatieve aandeelhouders in de kijker

De coöperatieve aandeelhouders die onze fotowedstrijd hebben gewonnen, werden door het Cooperative Bank Office uitgenodigd voor een gezellige receptie.

In het gezelschap van hun agent werden ze bedankt en geëerd voor hun talent. Ook de Crelan Circle, het directiecomité en de raad van bestuur namen deel aan deze prachtige avond.

19 december

Nieuwe Diversity & Inclusion-policy

Op 19 december heeft de Raad van Bestuur het nieuwe Diversity & Inclusion-policy goedgekeurd.

Twee concepten die niet langer buiten beschouwing kunnen worden gelaten in de wereld van vandaag.

Strategie en actieplan voor de komende jaren

Groep Crelan: daar worden we samen beter van

ESG: visie en ambities 2024-2027

In 2023 heeft de bank beslist om de ESG-strategie te verankeren in de coöperatieve strategie van de bank. Streven naar verbetering van ons milieu, een socialere samenleving en een eerlijk beleid, dat gaat hand in hand met de coöperatieve principes die Crelan hoog in het vaandel draagt.

We hebben onze ESG visie en ambities het voorbije jaar dan ook scherp gesteld.

E (Environment)

We kiezen bewust voor ecologische transitie. Die keuze willen we als bank maken, maar we willen onze klanten ook ondersteunen en begeleiden in de drie segmenten van deze transitie: retail, business & wealth.

S (Social)

We zetten in op maatschappelijke betrokkenheid, engagement voor de samenleving en de evolutie naar een socialere economie. Crelan onderscheidt zich van andere banken door haar echt authentieke coöperatieve karakter dat zich vertaalt in de coöperatieve strategie van de bank.

G (Governance)

We benadrukken een integer ondernemingsbeleid, bedrijfsethiek en transparante communicatie naar al onze stakeholders.

In 2023 werden grote stappen gezet in de concretisering van het ESG-beleid van de bank.

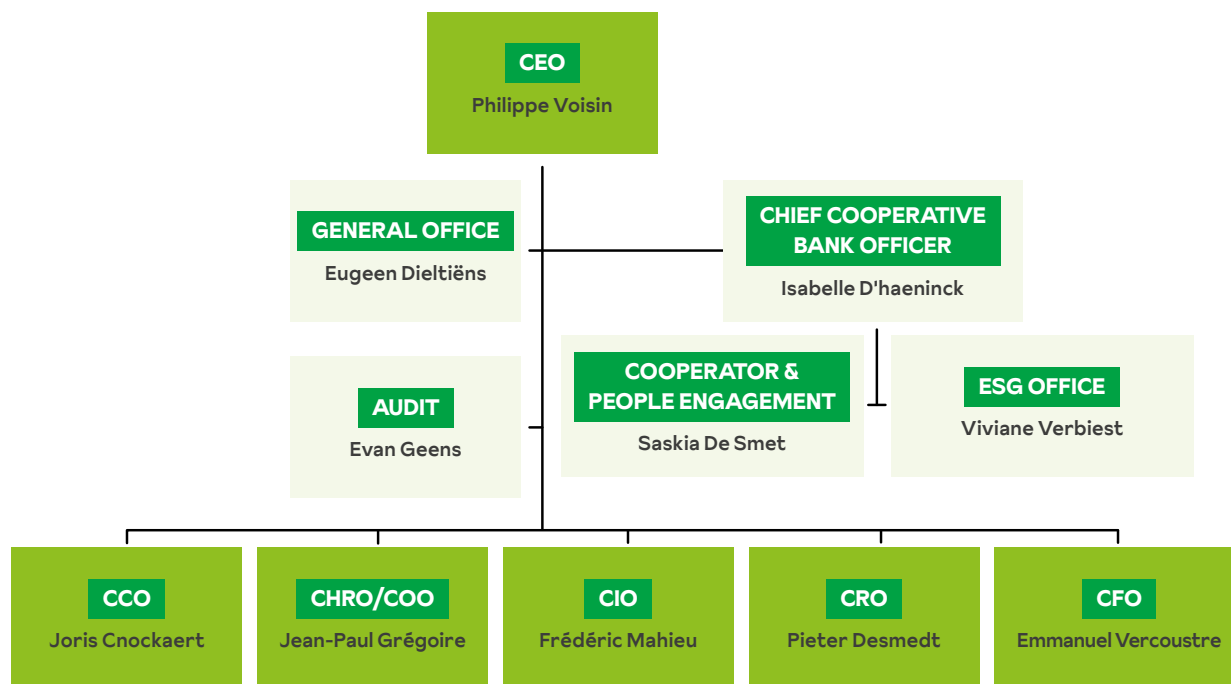
Er werd een nieuwe directie opgericht om de coöperatieve strategie te versterken en uit te dragen, onder leiding van een nieuw benoemde Chief Cooperative Bank Officer. Binnen het team Cooperative Bank Office werd een nieuwe ESG-manager benoemd. De directie werkt erg transversaal en rapporteert rechtstreeks aan de CEO.

Philippe Voisin,
CEO Crelan Groep

“We hebben in 2023 een nieuwe structuur ingevoerd waarbij ESG Office verankerd zit in de Cooperative Bank Office. Op die manier kunnen we beter de link maken tussen de ESG-principes en de principes van de coöperatieve bank, die heel goed bij elkaar aansluiten. De nieuwe ESG-manager en Chief Cooperative Bank Officer hebben een nieuwe dynamiek gebracht in ons duurzaamheidsverhaal en de principes worden vandaag omgezet in heel concrete acties, waardoor onze bankgroep zelf verder groeit inzake duurzaamheid en ook onze klanten beter kan begeleiden naar een meer duurzame levenswijze.”

PLAATS VAN DE ESG-ACTIVITEIT IN HET ORGANOGRAM

In 2023 werden heel wat projecten geconcretiseerd, met name de lancering van Green Bonds, Climate target setting voor woonkredieten en bijhorende ondersteuning naar retail klanten, ESG Data Management.

Daarnaast werd ook een piloot test gelanceerd voor ESG engagement naar business klanten. Dit project wordt in 2024 verdergezet. Er werd ook heel wat werk geleverd om aan de reglementaire verplichten van de ECB en de EU te voldoen.

Meer gedetailleerde informatie hierover kan u ook in het klimaatverslag lezen.

EEN INSPIREREND VERHAAL

ESG wint steeds meer aan belang, niet alleen binnen de Crelan Groep, maar ook in de brede maatschappij. Ook onze klanten hechten meer belang aan meer duurzaamheid en zijn blij met de steun die ze hier van hun bank kunnen krijgen.

ESG inspireert mensen, binnen en buiten de bank en werkt op die manier versterkend.

Onze ESG-strategie wordt dan ook breed gedragen door alle betrokken stakeholders. Niet alleen de leden van de Raden van Bestuur en de Management Board scharen zich achter de strategie, maar ook alle medewerkers. Bovendien sluit deze strategie aan bij onze identiteit van coöperatieve bankengroep.

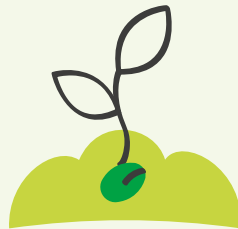
Viviane Verbiest,
ESG Manager Crelan Groep

“ESG is een erg transversaal domein en wij werken dan ook nauw samen met alle directies binnen de Crelan Groep, alsook met onze dochterbank, Europabank. Zo hebben we een nieuwe governance doorgevoerd met enerzijds deep dive sessies binnen gespecialiseerde Streams en anderzijds een Steering Comité ESG waar alle belangrijke beslissingen genomen worden. Op die manier kunnen we snel schakelen en grote vooruitgang boeken.”

Het ESG-office organiseert dus meetings met verschillende departementen, volgens de volgende opdeling:

- Crelan als bedrijf
- Crelan en kredieten aan retail- en businessklanten
- Crelan en haar institutionele partners
- Crelan en investeringen voor (particuliere) klanten

Hierin worden de lopende ESG-projecten van nabij opgevolgd, worden wijzigingen ingevolge aanpassingen aan de regelgeving besproken en wordt er gekeken naar opportuniteiten voor de bank en voor de klanten.

Aandachtspunten

1.

De ESG-strategie is verankerd in de strategie van de coöperatieve bank. Als coöperatieve bank streven we naar een ecologische en duurzame maatschappij, een sociale en inclusieve maatschappij en versterkte opleiding en ontwikkeling.

Onze coöperatieve waarden staan daarbij centraal: dichtbij, verbonden, betrokken.

2.

We willen onze klanten zo goed mogelijk begeleiden naar meer duurzaamheid. Dat doen we door het aanbieden van duurzame producten, maar vooral door professioneel en aangepast advies, en dit zowel naar onze particuliere klanten als naar onze businessklanten en naar de agrovoedingssector die op jarenlange ervaring en doorgedreven knowhow van Crelan kan rekenen.

3.

Via een duurzame governance werken we continu aan een langetermijn-relatie met al onze stakeholders.

Actiedomein 1 (scope 1 & 2)

Hier ligt de focus op onze eigen ecologische voetafdruk.

Bij alle beslissingen en investeringen nemen we de ESG-impact mee in overweging.

Sinds oktober 2023 is onze car-policy overgeschakeld naar de leasing van 100% elektrische wagens.

In onze building strategy wordt een analyse gemaakt van onze gebouwen, met als ultieme doelstelling om in 2030 klimaatneutraal te worden.

Actiedomein 2 (scope 3)

Richt zich op onze positie in de maatschappij.

We adviseren en ondersteunen onze klanten bij een duurzame transitie en bieden hen bijvoorbeeld de mogelijkheid om groene leningen af te sluiten tegen gunstige tarieven.

Op die manier helpen wij onze klanten naar een hogere energie-efficiëntie en het behoud of verhogen van de waarde van hun woning of activiteit.

Environmental

De transitie naar een klimaat-neutrale economie willen we samen

met onze medewerkers, coöperatieve aandeelhouders, klanten en partners maken.

Op het vlak haar eigen emissie wil Crelan Groep tegen 2030 volledig klimaatneutraal opereren.

Daarnaast engageert Crelan Groep zich naar haar klanten tot een transparant en persoonlijk financieel advies waarbij klimaatimpact een vast onderdeel uitmaakt. Dit advies, aangevuld met een aangepast producten- en dienstenaanbod, moet onze klanten faciliteren om duurzaam te investeren en hun ecologische voetafdruk te verkleinen.

Crelan Groep past hierbij het principe van negatieve impact toe en significant vervuilende activiteiten in olie, ontbossing en water worden uitgesloten in haar directe financieringsactiviteiten.

Tegen 2033 wil de groep op die manier de impact van haar bedrijfsvoering (scope 3) sterk verminderen en een actieve bijdrage leveren aan de mondiale doelstelling van klimaatneutraliteit tegen uiterlijk 2050.

Social

Crelan Groep wil een positieve impact realiseren in de Belgische samenleving. Dat doen we door maatschappelijk relevante en duurzame projecten financieel te ondersteunen, via onze Crelan Foundation.

Via ons coöperatief beleid promoten we ook een sociale en inclusieve maatschappij. Crelan speelt daarnaast een belangrijke rol in de voedselvoorziening; we zijn al bijna 100 jaar de bevoorrechte bankier en trouwe partner van de agrovoedingssector. Ook hier nemen wij onze sociale verantwoordelijkheid in het ondersteunen van de land- en tuinbouwers in de duurzame transitie.

Het gehanteerde beleid rond diversiteit en inclusie zetten we in de komende jaren verder. De structuur van onze financiële groep moet op dat vlak een afspiegeling vormen van de diverse samenleving. Er werd hiervoor een D&I-policy goedgekeurd.

Tot slot dragen we ook bij aan innovatie, onderzoek en educatie. Hiertoe steunt Crelan via haar Foundation 2 leerstoelen aan UGent en ULiège, die inzetten op onderzoek naar duurzame innovatie in de landbouw.

Governance

Financiële stabiliteit bieden aan en voor onze medewerkers,

onze coöperatieve aandeelhouders en klanten vormt de kern van de governance van Crelan Groep.

Crelan Groep zet zich in voor de lokale Belgische markt via een solide bestuursmodel met respect voor de wet- en regelgeving en de afspraken in het kader van het financiële toezicht.

Ze sluit in haar directe

financiering activiteiten uit die verband houden met witwassen en offshore activiteiten en past verschillende sanctielijsten toe in de bedrijfsvoering.

Een transparante bedrijfsvoering en communicatie ziet Crelan Groep als vanzelfsprekend.

Daarnaast zijn we een financiële groep van en voor onze coöperatieve aandeelhouders waarvoor we waarde-creatie willen realiseren en hen maximaal willen betrekken in de werking van de groep via continue feedback en beleidstoetsing. We delen onze winst met onze coöperanten en streven naar een solide langetermijnrelatie.

Rapportering over duurzaamheid

Het duurzaamheidsverslag zal volgend jaar aanzienlijk evolueren, aangezien Crelan voor het eerst zal rapporteren volgens de Corporate Sustainable Reporting Directive (CSRD) over de cijfers van 2024. Deze nieuwe rapportering zal worden gestructureerd in overeenstemming met de European Sustainability Reporting Standards (ESRS) en zal de transparantie vergroten over de materiële impacts, risico's en mogelijkheden (IRO's) van de bedrijfsactiviteiten van Crelan op relevante E-, S- en G-dimensies.

Deze materiële IRO's zullen worden geïdentificeerd via de dubbele materialiteitsbeoordeling die is uitgevoerd op de eigen activiteiten en de waardeketen van Crelan. Doelen, meetwaarden, beleid en acties om deze IRO's aan te pakken zullen in het rapport worden beschreven.

Er is een toegewijd CSRD-project gestart en gezien het belang van dit project is er een governance ingesteld met toezicht door het (senior) management van de bank.

Verenigde Naties als leidraad

In dit duurzaamheidsverslag gebruiken we de 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties als leidraad.

Deze SDGs (Sustainable Development Goals) zijn een oproep tot actie voor alle landen en bedrijven om de welvaart te bevorderen en tegelijkertijd de planeet te beschermen. Zij stellen dat de uitbanning van armoede hand in hand moet gaan met strategieën die economische groei ontwikkelen en inspelen op een reeks sociale behoeften waaronder onderwijs, gezondheid, sociale bescherming en werkgelegenheidskansen, terwijl ze de klimaatverandering bestrijden en het milieu beschermen.

Telkens Crelan bijdraagt aan een van deze 17 thema's, vermelden we in de desbetreffende tekst van dit verslag het logo van de Verenigde Naties met betrekking tot deze duurzame ontwikkelingsdoelstelling.

Isabelle D'haeninck,

Chief Cooperative Bank Officer, Crelan Groep

“Als coöperatieve bank streven we naar dichtbijheid, sense of belonging en connectie. Als coöperatieve bank zetten we ons in voor een duurzame en ecologische maatschappij, voor een sociale en inclusieve maatschappij en voor opleiding en ontwikkeling. Dat zijn allemaal principes die perfect passen bij de fundamentele waarden van het ESG-beleid van de bank. Duurzame financiële dienstverlening is dan ook geïntegreerd in het DNA van onze coöperatieve bank.”

Een duurzame governance

Deugdelijk bestuur is het geheel van processen en voorschriften die van invloed zijn op de wijze waarop een onderneming intern wordt bestuurd en gecontroleerd.

De belangrijkste actoren in dit domein zijn het Directiecomité en de aandeelhouders, vertegenwoordigd door de Raad van Bestuur. Medewerkers, agenten, leveranciers, klanten en de gemeenschap in brede zin zijn in dit verband ook belangrijke elementen.

*	Directiecomité	Raad van Bestuur
Aantal leden	6	14
Verhouding man/vrouw	6/0 (100%/ 0%)	14/ 5 (64,3%/ 35,7%)
Onafhankelijke bestuurders		4
Voornaamste diploma's	Rechten, Economische wetenschappen, Handelswetenschappen, Wiskunde, Burgerlijk ingenieur chemie & informatica	Economische en sociale wetenschappen, Accountancy, Statistiek & Econometrie, Landbouweconomie, Rechten en rechtspraak, Industrieel ingenieur, Bedrijfsbeheer, Bedrijfsrevisorat

* De tabel hierboven en de tabellen hieronder vermelden de samenstelling van de Raad van Bestuur en van het Directiecomité op datum van 11 januari 2024.

Een gediversifieerde Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur van Crelan is op datum van 11 januari 2024 samengesteld uit twintig bestuurders, waarvan tien vertegenwoordigers van onze enige aandeelhouder CrelanCo CV (die op zijn beurt ruim 284.000 individuele coöperatieve aandeelhouders vertegenwoordigt), vier onafhankelijke bestuurders en zes bestuurders die lid zijn van het Directiecomité.

Deze bestuurders hebben uiteenlopende profielen en vertonen verschillen in werkervaring, competenties, taal, geslacht en leeftijd. Het doel is dat ze representatief zijn voor de diversiteit van de samenleving.

De bank schenkt veel zorg aan een evenwichtige samenstelling en een goede vertegenwoordiging van de coöperatieve aandeelhouder in haar Raden van Bestuur. De landbouwwortels van de bank komen tot uiting via een substantiële aanwezigheid van vertegenwoordigers uit deze sector. Daarnaast zetelen vier onafhankelijke bestuurders in de Raad van Bestuur en de comités zodat over een objectieve besluitvorming gewaakt wordt en belangenconflicten en concentratievorming bij het besluitvormingsproces vermeden worden. Zij zien samen met de andere bestuurders onder meer ook toe op de naleving van de regels inzake risicobeheersing, compliance, ethiek en goede praktijken binnen Crelan.

Op haar vergadering van 19 december 2023 keurde de Raad van Bestuur het diversiteits- en inclusiebeleid van de bank formeel goed. Dit beleid beantwoordt aan de Europese richtlijn van 22/10/2014 en de Wet van 23/03/2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen (artikel 7:86). Het streeft naar een evenwichtige samenstelling van de Raad van Bestuur en de Crelan Circle. Deze laatste bestaat uit de leden van het Directiecomité en al hun directeurs.

Het selectie- en benoemingsproces wordt voornamelijk geleid door de ervaring en vaardigheden van de kandidaten. Om diversiteit te bevorderen, zal de uiteindelijke shortlist van kandidaten altijd minstens 3 personen bevatten, waarvan minstens één persoon tot het ondervertegenwoordigde geslacht behoort.

Crelan streeft ernaar om tegen 2030 een minimale vertegenwoordiging van 33% van het ondervertegenwoordigde geslacht te bereiken in de Raad van Bestuur als geheel, en van 40% onder de niet-uitvoerende bestuurders. Voor de Crelan Circle bedraagt dit streefcijfers eveneens 33%. Op 11 januari 2024 bedroeg het percentage van het ondervertegenwoordigde geslacht 25% voor de Raad van Bestuur als geheel, 35,7% voor de niet-uitvoerende bestuurders en 24% voor de Crelan Circle.

Overeenkomstig artikel 27 van de Wet op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen van 25 april 2014 werden in de schoot en onder de bevoegdheid van de Raad van Bestuur een Auditcomité, een Risicocomité, een Remuneratiecomité en een Benoemingscomité opgericht. In 2023 werd de governance van deze adviserende comités verder in lijn gebracht met de regels ter zake, meer bepaald wordt elk comité voorgezeten door een onafhankelijke bestuurder en is de meerderheid van de leden onafhankelijke bestuurders.

Het Benoemingscomité evalueert en controleert op regelmatige basis de goede werking van de Raad van Bestuur en het doet aanbevelingen voor de benoeming van nieuwe en de herbenoeming van bestaande bestuurders. Naast gendervertegenwoordiging wordt er ook gestreefd naar een taal- en geografisch evenwicht in de Raad van Bestuur, zonder afbreuk te doen aan de ervaring en competenties van beschikbare potentiële kandidaten. Elke voorgestelde benoeming die in strijd is met ons streven moet grondig worden gemotiveerd door het benoemingscomité.

Bij de analyse van de samenstelling van de Raad van Bestuur houdt het Benoemingscomité rekening met de voordelen van alle aspecten van de diversiteit met het oog op een evenwichtige verdeling van de bestuurders. De leden van de Raad van Bestuur worden op voorstel van de Raad van Bestuur door de Algemene Vergadering benoemd voor een hernieuwbare termijn van zes jaar.

Crelan ondertekende in 2019 ook de Febelfin-charters over genderdiversiteit in de financiële sector en over 'Women in Finance'.

**SAMENSTELLING
RAAD VAN BESTUUR
VAN DE NV CRELAN
OP 11/01/2024**

Luc Versele

Voorzitter

Benoît Bayenet

Vicevoorzitter

Jan Annaert

Onafhankelijk bestuurder

**Bernard
De Meulemeester**

Niet-uitvoerend bestuurder

Xavier Gellynck

Niet-uitvoerend bestuurder

Eric Hermann

Onafhankelijk bestuurder

Pierre Léonard

Niet-uitvoerend bestuurder

Claude Melen

Niet-uitvoerend bestuurder

Sarah Scaillet

Niet-uitvoerend bestuurder

Marianne Streel

Niet-uitvoerend bestuurder

Paul Thysens

Onafhankelijk bestuurder

Hendrik Vandamme

Niet-uitvoerend bestuurder

**Agnes
Van den Berge**

Onafhankelijk bestuurder

Catherine Delanghe

Niet-uitvoerend bestuurder

Philippe Voisin

CEO

Joris Cnockaert

CCO

Pieter Desmedt

CRO

Jean-Paul Grégoire

COO/CHRO

Frédéric Mahieu

CIO

Emmanuel Vercoustre

CFO

Directiecomité

Het Directiecomité is het gezamenlijk bestuursorgaan van de bank. Onder het gezag van zijn Voorzitter en onder toezicht van de Raad van Bestuur staat het in voor het dagelijks bestuur en bereidt het de beslissingen van de Raad van Bestuur voor, die het vervolgens uitvoert. De leden van het Directiecomité worden benoemd door de Algemene Vergadering, op voorstel van de Raad van Bestuur, voor een hernieuwbare termijn van zes jaar.

SAMENSTELLING DIRECTIECOMITÉ OP 31/12/2022

Philippe Voisin

CEO

Joris Cnockaert

CCO

Pieter Desmedt

CRO

Jean-Paul Grégoire

COO/CHRO

Frédéric Mahieu

CIO

**Emmanuel
Vercoustre**

CFO

Sinds 1 januari 2022 is de governance van de Raad van Bestuur, zijn gespecialiseerde comités en het Directiecomité van AXA Bank Belgium gespiegeld aan deze van Crelan.

Bankvoorschriften

Dankzij het goede beheer heeft Crelan tijdens de financiële crisis van 2007-2008 nooit een beroep moeten doen op staatssteun. De instelling blijft op de hoogte van alle nieuwe initiatieven en voorschriften die zijn gelanceerd om banken aan te moedigen tot een beter bestuur en om het nemen van risico's beter te beheren. De afgelopen jaren heeft de bank haar solvabiliteit, en daarmee haar eigen vermogen, versterkt en leeft ze de nieuwe vereisten inzake liquiditeiten na die het Bazelcomité voor Banktoezicht heeft ontwikkeld. Daarnaast beschikt zij over alle interne controleprocedures om risico's te identificeren, te beheren en te rapporteren, zoals vereist in de « Guidelines on Internal Governance », gepubliceerd door de Europese Bankautoriteit (EBA).

Vergoedingen van de bestuurders

In het kader van een beheerst beloningsbeleid volgt Crelan voor het bepalen van de vergoeding van de leden van het Directiecomité de EBA- Richtsnoeren (EBA/GL/2021) van 2 juli 2021 en de Circulaire NBB_2021_30.

Rekening houdend met artikel 67 van de wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen en de uitvoeringsbesluiten en de Gedelegeerde Verordening (EU) Nr. 604/2014 van de Commissie van 4 maart 2014, heeft de Raad van Bestuur binnen de Bank de perimeter van de Identified Staff als volgt bepaald:

- Categorie 1: de leden van de Raad van Bestuur;
- Categorie 2: de leden van het Hoger Management
- Categorie 3: de overeenkomstig de Gedelegeerde Verordening en andere

regelgeving vastgestelde medewerkers met een functie die het nemen van risico's inhoudt;

- Categorie 4: de medewerkers die verantwoordelijk zijn voor de onafhankelijke controlefuncties;
- Categorie 5: de overeenkomstig de Gedelegeerde Verordening vastgestelde medewerkers, van wie de totale beloning hen op hetzelfde beloningsniveau plaatst als de hoge directie en de personen met een functie die het nemen van risico's inhoudt.

Het beloningsbeleid is op dergelijke manier gestructureerd dat het globaal beloningspakket gebalanceerd is opgesplitst in een vaste en een variabele component. De samenstelling van het globaal pakket is zodanig opgesteld dat het niet aanzet tot het nemen van uitzonderlijke risico's.

Het vast gedeelte is structureel genoeg om de Identified Staff leden te belonen voor hun werk, anciënniteit, expertise en professionele ervaring en betekent een garantie voor de volatiele variabele verloning en meer bepaald de kans van het niet-uitkeren van een variabele verloning.

Het basisloon van de Identified Staff wordt bepaald rekening houdend met de organisatorische verantwoordelijkheden, zoals beschreven in de functiebeschrijving, en met de positionering ten opzichte van een externe benchmark. Het basisloon kan ook voordelen in natura inhouden.

De variabele verloning voor de Identified Staff wordt bepaald volgens de regels vermeld in het Beloningsbeleid en wordt afgestemd op alle risico's en op de prestaties van de instelling, de bedrijfseenheid en de individuele prestaties.

Meer gedetailleerde en cijfermatige informatie over de door de bank gehanteerde remuneratiepolitiek voor de Identified Staff beschreven onder het punt 'Beloningsbeleid' van pagina 52 tot 56 in het Geconsolideerd Jaarverslag van Crelan Groep. Dit verslag is eveneens beschikbaar op de website van de bank.

**“In de relatie met onze klanten,
maar ook in hun portefeuilles,
vermijden we steeds excessen.
Noem het gerust conservatisme in
de goede zin van het woord”**

- Bart Abeloos
beleggingsexpert bij Crelan

Een duurzame relatie met de klanten

Als een 100% Belgische coöperatieve bankengroep, streven we naar een langetermijnrelatie met onze klanten. Dit soort relaties, gebaseerd op vertrouwen, bouw je niet van de ene dag op de andere op. Daarom heeft de bank altijd gekozen voor eenvoudige en transparante producten, zowel wat betreft leningen als investeringen.

«In de relatie met onze klanten, maar ook in hun portefeuilles, vermijden we steeds excessen. Noem het gerust conservatisme in de goede zin van het woord», licht Bart Abeloos, beleggingsexpert bij Crelan, toe.

Duurzame kredietverstrekking

EEN KREDIETPOLITIEK ALS STURENDE FACTOR

Binnen de algemene kredietpolitiek die de Raad van Bestuur jaarlijks valideert, worden de volgende niet-limitatieve engagementen die duurzaamheid stimuleren, opgenomen:

- Werken in alle transparantie;
- Uitsluiting van illegale activiteiten, witwaspraktijken, mensenhandel, zwartwerk, drugs- en wapenhandel, seksindustrie;
- Geen kredietverlening aan minderjarigen;
- Overmatige schuldenlast niet aanmoedigen;
- Financiering van complexe fiscale constructies vermijden;
- Analyse op basis van voorziene en duurzame inkomsten;
- De identiteit van de ontleners en de oorsprong van de eigen middelen controleren;
- Waarborgen in België eisen;
- Verplicht een minimum rentabiliteit behalen;
- Geen overname toestaan van dossiers “in default” bij een andere bank;
- Rekening houden met ESG factoren (= Ecological, Social & Governance) en trachten een negatieve impact op milieu en maatschappij te vermijden.

Als voorbereiding op de integratie van Crelan en AXA Bank is de kredietpolitiek van beide banken reeds grotendeels geharmoniseerd. Hierbij hebben we impact van de kredietverlening op ecologisch vlak binnen de kredietpolitiek een prominentere plaats gegeven.

Daarnaast worden er bijkomende budgetvereisten gesteld bij de financiering van de aankoop van een pand met een EPC label > E. Met deze maatregel stimuleren we de klant om het pand duurzaam te renoveren en op deze manier het EPC label te verbeteren.

UITGESLOTEN DOELGROEPEN IN HET KADER VAN HET ESG BELEID VAN DE BANK

De bank financiert enkel activiteiten die volledig in regel zijn met de huidige wetgeving, standaarden en normen.

De bank financiert in geen geval bedrijven die rechtstreeks of onrechtstreeks inkomsten halen uit de hieronder uitgesloten activiteiten, bedrijven en sectoren. Afwijkingen op deze richtlijnen zijn geenszins mogelijk.

Vb.: een patrimoniumvennootschap welke het gebouw beheert waarin een bedrijf actief in een uitgesloten sector haar activiteiten heeft, is ook uitgesloten.

Concreet weigert de bank krediet te verlenen aan:

Seksindustrie:

- Aan prostitutie en/of pornografische gerelateerde activiteiten.

Wapens:

- Aan bedrijven die betrokken zijn bij het gebruik, de productie, de ontwikkeling, het onderhoud, de testen, de opslag van of de handel van controversiële wapens.
- Aan bedrijven waarvan het aandeel van de omzet uit de productie van conventionele wapens $\geq 25\%$.
- Aan bedrijven waarvan het aandeel van de omzet uit de productie van belangrijke onderdelen of diensten voor bedrijven die conventionele wapens produceren $\geq 25\%$.
- Aan bedrijven die militaire goederen leveren aan landen die onder een wapenembargo van de Verenigde Naties of onder een relevant multilateraal wapenembargo vallen.

Gokindustrie:

- Aan bedrijven waarvan het aandeel van de omzet uit gokactiviteiten of producten groter of gelijk is aan 5%, met uitzondering van de Nationale Loterij.

Tabakindustrie:

- Aan bedrijven die tabak of producten op basis van tabak produceren.
- Aan bedrijven die e-sigaretten produceren.
- Aan bedrijven hun omzet halen uit de groothandel in tabak en/of e-sigaretten.
- Aan bedrijven die $\geq 25\%$ van de omzet halen uit het ondersteunen van de tabaks- en/of de e-sigaretindustrie.

Bedreigde diersoorten:

- Aan bedrijven of activiteiten die handelen in bedreigde diersoorten die vallen onder de CITES-overeenkomst en/of de IUCN Red List of Threatened Species.

Olie- en gas:

- Aan bedrijven die olie en gas ontginnen.
- Aan bedrijven die $\geq 5\%$ van de omzet halen uit de groot- en/of kleinhandel van onconventionele olie en/of gas.
- Aan bedrijven die $\geq 5\%$ van de omzet halen uit het ondersteunen van de onconventionele olie- en gasindustrie.
- Aan bedrijven die zich bezighouden met de exploratie en ontwikkeling van nieuwe olie- en gasvelden.

Steenkool:

- Aan bedrijven die actief zijn in (thermische) steenkoolwinning.
- Aan bedrijven die $\geq 5\%$ van de omzet halen uit de groot en/of kleinhandel van (thermische) steenkool.
- Aan bedrijven die $\geq 5\%$ van de omzet halen uit het ondersteunen van de (thermische) steenkoolindustrie.
- Aan bedrijven die betrokken zijn bij de ontwikkeling van nieuwe kolencentrales.
- Aan bedrijven waarvan de omzet van het opwekken van elektriciteit uit steenkool $\geq 10\%$.

Milieu:

- Aan bedrijven die in overtreding zijn met de milieuwetgeving of bij niet naleving van de standaarden en normen.

¹ Controversiële wapens zijn: Antipersoonsmijnen, clustermunitie, biologische wapens, chemische wapens, verarmd uranium en nucleaire wapens

² Conventionele wapens zijn wapens die niet controversieel zijn

VOOR MEER DAN 6 MILJARD EURO AAN DROMEN HELPEN REALISEREN

In 2023 ondersteunde Crelan Groep de lokale Belgische activiteit door voor 6,35 miljard EUR kredieten te verstrekken. 72,52% van dit bedrag was bestemd voor particulieren voor de aankoop van woningen en consumptiegoederen; 5,1% ging naar projecten van land- en tuinbouwers en 22,38% naar ondernemingen.

AANDACHT VOOR EEN GROEN KREDIETAANBOD

Op het vlak van groene leningen bieden zowel Crelan als AXA Bank voor zowel particuliere als professionele klanten die in België verblijven, 'ECO-Energiefinancieringen' aan. Dit zijn leningen op afbetaling met een gunstige rentevoet die specifiek bedoeld zijn voor energie-efficiënte investeringen zoals de vervanging van een ketel, investeringen in groene energie (boiler op zonne-energie, fotovoltaïsche panelen, warmtepomp, geothermische energie), isolatiewerkzaamheden (dak, muren, vloer, isolerend glas), de plaatsing van thermostatische kranen en schakelaars of een energieaudit. De rentevoet voor een ECO-energiefinanciering is lager en zelfs aftrekbaar in bepaalde gevallen.

Daarnaast willen Crelan en AXA Bank ook de aankoop van nieuwe, minder vervuilende auto's faciliteren door een voordeligere aparte prijsstelling aan te bieden aan particuliere of professionele klanten die elektrische of hybride auto's kopen.

DOOR ZORG TE DRAGEN VOOR DE KLANTEN

De exploderende energieprijzen legden een druk op het gezinsbudget van de particuliere klanten en op de cash flow van de professionele klanten.

Crelan en AXA Bank werkten voor de klanten, die het moeilijk hadden om deze gestegen kosten te dragen, een aantal oplossingen uit. Tot einde maart 2023 bestond de mogelijkheid voor klanten om gedurende 1 jaar uitstel te verkrijgen van kapitaalaflossingen op hun woonkrediet. De bank rekende hiervoor geen kosten aan. In totaal (AXA Bank en Crelan samen) hebben 955 klanten van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. Het totaal uitgestelde bedrag aan kapitaalaflossing bedroeg 9.289.443 EUR.

Eind september kondigen beide banken aan dat professionele klanten, wiens cashpositie onder druk komt door de gestegen energieprijzen, beroep kunnen doen op een speciaal ontwikkelde energielening aan sterk gereduceerde voorwaarden.

Duurzaam beleggingsaanbod

Duurzaam beleggen kwam duidelijk als één van de winnaars uit de coronacrisis. Tijdens de eerste fase van de crisis, toen de financiële markten onder zware druk kwamen door de onzekerheid en de enorme economische schade, hielden de aandelen van bedrijven die goed scoren op duurzaamheidskenmerken veel beter stand. Duurzaamheid gaat over veel meer dan de milieu- of klimaatimpact van een onderneming. Ook de manier waarop een bedrijf omgaat met haar medewerkers of leveranciers maakt deel uit van een duurzaamheidsanalyse. De krapte op de arbeidsmarkt en de verstoring van de productie- en aanvoerketens door COVID-19 leverde duurzame bedrijven in dat kader een competitief voordeel op.

Het begrip duurzaamheid is al lange tijd verweven in het product- en beleggingsaanbod van Crelan.

VIA GEPAST ADVIES EN CORRECTE INFORMATIE

Over het algemeen start bij Crelan het beleggingsaanbod vanuit het correct informeren van de klant, waarbij de MiFID-richtlijnen (Markets in Financial Instruments Directive) leidend zijn. Elke belegger vult een MiFID-vragenlijst in om zijn risicoprofiel en sinds kort ook zijn duurzaamheidsvoorkeuren te bepalen. Daarnaast hebben al onze beleggingsproducten een score die hun risiconiveau aanduidt. Onze agenten adviseren elke klant zodat de beleggingskeuzes overeenstemmen met het risicoprofiel en de duurzaamheidsvoorkeuren van deze laatste. Bovendien is al onze precontractuele informatie transparant. Ook tijdens de looptijd van het product verstrekt Crelan informatie en rapporten aan haar klanten, zodat zij de evolutie van hun beleggingen kunnen volgen.

³ Onconventionele olie en gas is: Schalieolie, schaliegas en teerzand

VIA VLAGGENSCHIPPRODUCTEN DIE AAN DE ESG-CRITERIA BEANTWOORDEN

Onze vlaggenschipproducten worden beheerd volgens de ESG-criteria. ESG staat voor Environmental, Social & Governance en betekent dat de bedrijven waarin onze fondsen beleggen continu geëvalueerd en afgerekend worden op hun ecologische impact, hun sociaal beleid en hun deugdelijk bestuur.

Crelan en AXA Bank werken samen met drie strategische partners: Amundi Asset Management, Econopolis Wealth Management en AXA Invest Managers. Alle drie houden zij in hun beleggingsbeleid rekening met duurzaamheidscriteria.

Daarnaast heeft BNP Paribas Asset Management Belgium, beheerder van onze pensioenspaarfondsen, een duurzaam beleggingsbeleid geïntegreerd in het beheer van het gamma Crelan Pension Fund Sustainable pensioenspaarfondsen.

Crelan Fund

Onder de naam « Crelan Fund » biedt de bank 4 fondsen aan die beheerd worden volgens de visie van econoom Geert Noels, zoals beschreven in zijn boek « EconoShock ». Ook de analyse, in zijn nieuwe boek « Gigantisme », van een economie die uit balans geraakt is, inspireert de beheerkeuzes in de fondsen. Vermogensbeheerder Econopolis Wealth Management baseert zich voor de samenstelling van de portefeuilles onder andere op de uitsluitingslijst van het IFC (International Finance Corporation), een dochteronderneming van de Wereldbank en op de uitsluitingslijst van het Noors Overheidspensioenfonds, dat een autoriteit is op dit gebied. Zij sluit ondernemingen uit die, bijvoorbeeld, de

mensenrechten schenden, bijdragen aan de productie van kernwapens of het milieu vervuilen.

De compartimenten die gecommmercialiseerd worden zijn:

- Crelan Fund EconoFuture,
- Crelan Fund EconoNext,
- Crelan Fund EconoStocks,
- Crelan Fund Global Equity DBI – RDT.

Van het totaalbedrag dat klanten in 2023 bij Crelan in fondsen belegden, vloeide 11,13% naar compartimenten van Crelan Fund. De omloop in deze compartimenten bedroeg eind 2023 maar liefst 799 mio EUR.

Crelan Invest

Crelan wil zich onderscheiden in haar aanbod van gemengde fondsen (aandelen/obligaties) met een duurzame beleggingsaanpak. In mei 2018 lanceerde de bank 3 profiefondsen via haar partner Amundi Asset Management, binnen de bevek 'Crelan Invest'. Na een succesvolle start, bedroeg de omloop eind 2023 maar liefst 560 miljoen EUR. Deze profiefondsen belichamen de beleggingsstrategie van de bank, en hebben van bij de start een duurzaam beleggingsbeleid als essentieel kenmerk.

De fondsen zijn:

- Crelan Invest Conservative,
- Crelan Invest Balanced,
- Crelan Invest Dynamic.

Deze 3 fondsen passen strikte regels toe. Het beheerteam van Amundi Asset Management baseert zich op een solide financiële analyse in combinatie met een extra-financiële analyse in het licht van de ESG-criteria (Environment, Social, Governance).

Een team van niet-financiële analisten neemt de ondernemingen zeer grondig onder de loep en brengt daarbij tientallen elementen van de bedrijfsvoering in kaart. Deze vallen onder drie noemers :

- **Environment:** het energieverbruik en de uitstoot van broeikasgassen, watergebruik, vervuiling, afval en aandacht voor biodiversiteit voor het ecologische luik.
- **Social:** de ontwikkeling van het menselijk kapitaal, arbeidsomstandigheden, de gezondheid en veiligheid, de sociale dialoog, de relaties met

klanten en leveranciers, de lokale gemeenschappen en het respect voor de rechten van de mens en verantwoording dragen voor de producten van het bedrijf voor het sociale luik.

- **Governance:** de onafhankelijkheid van de raad van bestuur, de kwaliteit van de audit en de controles, het vergoedingsbeleid, de rechten van de aandeelhouders, de globale ethiek en de ESG-strategie voor het governance-luik.

Amundi

Naast deze 'vlaggenschipproducten commercialiseert de bank het brede gamma fondsen van Amundi, de Europese leider in vermogensbeheer. Amundi is ook een van de voortrekkers op het gebied van verantwoord beleggen. Sinds 2021 integreert het stelselmatig een ESG-benadering in al zijn actief beheer. Het bedrijf is van plan deze benadering tegen 2025 verder te versterken. Amundi wil met name nieuwe duurzame oplossingen ontwikkelen in verband met klimaatverbintenissen, meer bepaald op het gebied van koolstofneutraliteit, en haar directe engagement op het gebied van klimaat uitbreiden met 1.000 extra bedrijven.

Gestructureerde Notes

Crelan gaf in het verleden ook al geregeld gestructureerde producten uit in het kader van duurzame en sociale, ethische en milieuaspecten. Voor de beoordeling van deze aspecten werd een beroep gedaan op onder andere Forum Ethibel en iStoxx, die op hun beurt een beroep doen op Sustainalytics voor het toekennen van een ESG-score.

Euro-obligaties

In het aanbod van euro-obligaties die we via onze kantoren commercialiseren besteden we eveneens aandacht aan 'green bonds' voor de financiering van projecten die de opwarming van de aarde willen tegengaan.

VIA TRANSPARANTE INFORMATIE OVER HET DUURZAME KARAKTER VAN BELEGGINGEN

In 2021 ging de Europese Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) van kracht. Het is een geheel van Europese regels die zowel vermogensbeheerders (zoals aanbieders van beleggingsfondsen) als banken tot grotere transparantie over duurzaam beleggen wil bewegen.

Duurzaam beleggen heeft de voorbije jaren een sterke groei gekend, maar de criteria en terminologie zijn nog erg versnipperd. De SFDR-regels hebben als grote voordeel dat ze aan alle spelers dezelfde regels opleggen, zodat het duurzaamheidsprofiel van beleggingen voor de eindklant transparanter wordt, en beleggingsproducten beter onderling vergeleken kunnen worden.

De aanbieders van beleggingsproducten geven voortaan aan in welke van drie categorieën een product thuishoort:

- Producten die voldoen aan "artikel 6" van de SFDR-regels: deze beleggingen volgen geen bijzondere duurzaamheidsregels in hun beleggingsproces en worden bijgevolg als 'niet-duurzaam' bestempeld;
- Beleggingsproducten die voldoen aan "artikel 8" van de SFDR-regels: bij deze beleggingen worden, naast andere kenmerken, ook milieuen sociale aspecten nagestreefd. In hun beleggingsdoelstelling of beleggingsstrategie is met andere woorden een ESG-engagement geïntegreerd;
- Beleggingsproducten die voldoen aan "artikel 9" van de SFDR-regels: deze beleggingen streven er expliciet naar om een duurzame beleggingsdoelstelling te realiseren (bij voorbeeld op het vlak van koolstofuitstoot van de bedrijven in portefeuille, of andere meetbare duurzaamheidsindicatoren). Dergelijke beleggingen dienen een meetbare impact na te streven in hun beleggingsbeleid.

In 2023 vond ruim 81% van de fondsenproductie bij Crelan plaats in beleggingsfondsen die beantwoorden aan de criteria van "artikel 8" en "artikel 9", met andere woorden, in fondsen waarin duurzaamheid expliciet deel uitmaakt van beleggingsdoelstellingen en -beleid.

Bij AXA Bank bedroeg dat cijfer 92%.

In 2022 werd eveneens de taxonomie-verordening geïmplementeerd, een regelgeving die kadert in het actieplan van de EU om financiering richting duurzame investeringen te kanaliseren.

De EU Taxonomie is classificatiesysteem dat bepaalt welke economische activiteiten ecologisch duurzaam zijn. Hiervoor moeten ze fundamenteel bijdragen aan 1 van de 6 doelstellingen van de EU Taxonomie :

- bescherming van gezonde ecosystemen ;
- mitigatie van klimaatverandering ;
- preventie en bestrijding van verontreiniging ;
- aanpassing aan klimaatverandering ;
- transitie naar circulaire economie ;
- duurzaam gebruik en bescherming van water.

Voortaan worden bij het beleggingsadvies en het portefeuillebeheer de ESG-voorkeuren van de belegger mee in rekening genomen.

De klanten kunnen hierbij zelf het minimale percentage duurzame beleggingen (SFDR) bepalen dat aan hen geadviseerde producten moeten bevatten.

Daarnaast kunnen klanten ook aangeven welke PAI-thema's voor hen belangrijk zijn zodat ook op dat vlak gepaste producten kunnen worden aangeboden. PAI staat voor Principal Adverse Impact en drukt de negatieve impact uit die bepaalde beleggingsbeslissingen kunnen inhouden op factoren zoals het milieu, het sociale kader, mensenrechten, anti-corruptie, ...

VIA AANDACHT VOOR DE KWALITEITSNORM VAN FEBELFIN VOOR DUURZAME FINANCIËLE PRODUCTEN

Consumenten vinden duurzaamheid steeds belangrijker, ook bij de producten waarin ze beleggen. Omdat het begrip 'duurzaamheid' vaak op verschillende manieren kan geïnterpreteerd en ingevuld worden werkte de koepelfederatie van de banken, Febelfin, een kwaliteitsnorm uit voor duurzame financiële producten. Producten die aan deze norm voldoen, en bij voorkeur nog ambitieuzer zijn, ontvangen een duurzaamheidslabel. Dankzij dit label kan de consument erop vertrouwen dat het product aan een aantal kwaliteitseisen voldoet en zijn geld naar bedrijven gaat die ook écht gericht zijn op duurzaamheid.

De kwaliteitsnorm definieert een aantal minimale eisen waaraan duurzame financiële producten moeten voldoen, zowel in het beleggingsproces als in de beleggingsportefeuille. Een financieel product kan het duurzaamheidslabel krijgen als het minimaal voldoet aan **5 kernprincipes**:

- **duidelijke duurzaamheidsstrategie:** bij het beheer van de producten dient rekening te worden gehouden met alle dimensies van duurzaamheid, de zogenaamde ESG-factoren: Environment (milieu), Society (maatschappij) en Governance (deugdelijk bestuur) vb. een "groen fonds" met een exclusieve focus op milieu, maar zonder rekening te houden met sociale of bestuurlijke factoren, is niet voldoende;
- **uitsluiting voor zeer schadelijke bedrijven of activiteiten:** vb. wapenindustrie, steenkoolindustrie, tabaksindustrie,...;
- **transparant beleid over maatschappelijk betwiste zaken:** vb. kernenergie, belastingontwijking,...;
- **duidelijke, begrijpelijke en vergelijkbare informatie voor de belegger:** dit dient te gebeuren via een standaarddocument ("sustainability ID") dat voor de gelabelde producten moet worden opgesteld;
- **onafhankelijke controle op de naleving van de kwaliteitsnorm.**

De kwaliteitsnorm zal regelmatig worden geëvalueerd en aangepast om aan de maatschappelijke noden en verwachtingen van de belegger te blijven voldoen.

Een eerste revisie vond plaats in 2021 en ging in vanaf januari 2022. Deze herziening wil de criteria van het Towards Sustainability-label beter in lijn brengen met de evoluerende Europese regelgeving en wil vermogensbeheerders ertoe aanzetten de duurzaamheidscriteria diepgaander te integreren in het beleggingsproces. Daarnaast komen er striktere regels wat betreft beleggingen in schadelijke sectoren (tabak, steenkool, etc.), fossiele brandstoffen, en overheidsobligaties.

Meer informatie op www.towardssustainability.be

Als Belgische coöperatieve bank heeft ook Crelan oog voor een duurzame werking en wil ze tegemoet komen aan de groeiende vraag van de klanten naar maatschappelijk verantwoorde investeringen. Het Towards Sustainability-label is daarbij een belangrijk en herkenbaar ijkpunt.

Eind 2023 hadden volgende fondsen die Crelan en AXA Bank verdelen het "Towards Sustainability"-label:

- Crelan Fund EconoFuture
- Crelan Fund EconoStocks
- Crelan Invest Balanced
- Crelan Invest Conservative
- Crelan Invest Dynamic
- Crelan Pension Fund Sustainable Balanced
- Crelan Pension Fund Sustainable Growth
- Crelan Pension Fund Sustainable Stability
- Amundi Funds Cash EUR
- Amundi Funds European Equity Conservative
- Amundi Funds European Equity Green Impact
- Amundi Funds Global Ecology ESG
- AXA B Fund Equity Belgium
- AXA WF ACT Clean Economy (H)
- AXA WF ACT Dynamic Green Bonds
- AXA WF ACT Green Bonds
- AXA WF ACT Human Capital
- AXA WF ACT Multi Asset Optimal Impact
- AXA WF ACT Social Progress (H)
- AXA WF Framlington Sustainable Eurozone
- AXA WF Next Generation
- AXA WF Sustainable Equity QI
- BNP Paribas B Pension Fund Sustainable Balanced
- BNP Paribas B Pension Fund Sustainable Stability
- BNP Paribas B Pension Fund Sustainable Growth
- Metropolitan Rentastro Sustainable Growth
- BNP Paribas Funds Aqua
- CPR Invest Education
- CPR Invest Food For Generations
- CPR Invest Social Impact
- Econopolis Funds Econopolis Climate Fund
- First Eagle Amundi Sustainable Value Fund - AE
- KBI Funds ICAV KBI Water Fund

roConseils Crelan

ENTRÉE →→→

Toegankelijkheid van de kantoren

Toegankelijke bankagentschappen zijn essentieel om onze klantenrelaties verder te versterken en verduurzamen. Daarom streven we ernaar om dicht bij de klant te staan, de klant een veilig gevoel te kunnen bieden en herkenbaar te zijn. In 2023 werden verschillende stappen gezet om daar nog verder in te groeien.

We staan steeds dicht bij de klant

Met ons gespreid netwerk van bankagentschappen en bankautomaten zijn we altijd in de buurt. De klant kan aan de binnenautomaten tussen 6u en 23u steeds geld afhalen en vaak zelfs ook storten. De agent houdt de openingsuren van het kantoor steeds up-to-date aan de gevel alsook op de website.

Voor een optimale klantenbinding ontwierpen we in 2023 open advieskantoren. De rebranding van die kantoren creëert een meer transparant, aangenaam en ruimtelijk gevoel. De open onthaalzone, de lokalen met glazen wanden en het afgeronde meubilair dragen bij aan de nieuwe look & feel. Bovendien adviseren we onze bankagenten om milieuvriendelijk materiaal zoals FSC-gecertificeerd hout te gebruiken.

Dit nieuwe concept maakt onze kantoren toegankelijker voor klanten, omdat zij aan een open balie transacties zonder cash makkelijk kunnen uitvoeren. Om toch onze vertrouwelijkheid te garanderen blijven verschillende gesloten adviesruimtes voorzien. Geldtransacties gebeuren in een apart transactielokaal, want veiligheid primeert.

Bij ons kan de klant zich veilig voelen

Onze bankagentschappen zijn beveiligd door systemen die constant bijgewerkt worden met de nieuwste technologieën. Zo kunnen we de klant in een veilige omgeving ontvangen. Camera's, elektronische beveiliging en permanente aandacht voor de alertheid van agenten staan daarbij centraal.

Naast een permanent oog op veiligheid evolueren we ook mee met de maatschappij. In 2023 hebben we niet alleen een concept voor agentschappen ontwikkeld dat in 2024 van kracht wordt, maar hebben we ook de verlichting in de ontvangsthallen tijdens openingstijden aangepast om een extra gevoel van veiligheid te creëren.

De klant herkent ons

Het nieuwe Crelan-logo is ons boegbeeld. We trekken de nieuwe vormen in 2024 dan ook graag door in de branding van de kantoren. Levendig en fris zijn de hoofdkenmerken van de nieuwe gevelreclame, de aankleding van de ATM's en de totems. Toch kozen we ervoor om met dezelfde kleuren te blijven werken en de naam Crelan ook in het logo te behouden, om de continuïteit te waarborgen..

De ingang van het kantoor wordt duidelijk aangeduid doordat de naam Crelan er steeds centraal boven geplaatst wordt. Ook zijn de ATM's makkelijk terug te vinden dankzij een cashlogo op de nieuwe totems dat 's avonds oplicht.

Toegankelijkheid ook voor minder mobiele personen

Het lastenboek voor de installatie van een agentschap omvat een hoofdstuk over PBM's: mensen met een handicap, ouderen, tijdelijk geïmmobiliseerde personen, kinderen, ouders met een kinderwagen,... Het overgrote deel van onze agentschappen zijn dus toegankelijk voor personen met een beperkte mobiliteit.

Een duurzame relatie met de medewerkers

Als coöperatieve bank wil Crelan zorg dragen voor haar medewerkers door hen een aangename werkomgeving, een goede begeleiding en groeipotentieel aan te bieden.

Tevreden medewerkers zijn gemotiveerd en voelen zich betrokken bij hun bedrijf. Dat leidt op zijn beurt tot goede prestaties en tevreden klanten.

Crelan zet dan ook sterk in op een uitgebreurd en evenwichtig HR-beleid.

Dat de bank in 2023 voor de achtste keer op rij erkend werd als Top Employer is een mooie bekroning van deze inspanningen.

Een divers samengesteld personeelsbestand laat je voeling houden met wat leeft in de maatschappij

Crelan en AXA Bank beschikken over een divers samengesteld personeelsbestand inzake geslacht, leeftijd, opleiding, nationaliteit, ... Dat beschouwen we als een pluspunt omdat we op die manier écht voeling houden met wat leeft in de brede samenleving.

AANTAL MEDEWERKERS VAN CRELAN GROEP OP 31/12/2023

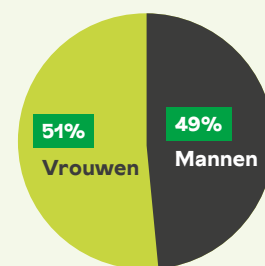
Bedrijf	Aantal medewerkers
Crelan	2.189*
Europabank	379
AXA Bank Belgium	1.968**

*740 personeelsleden en 1.449 medewerkers in het zelfstandig agentennet

**674 personeelsleden en 1.294 medewerkers in het zelfstandig agentennet

DIVERSITEIT IN CIJFERS VOOR CRELAN EN AXA BANK OP 31/12/2023

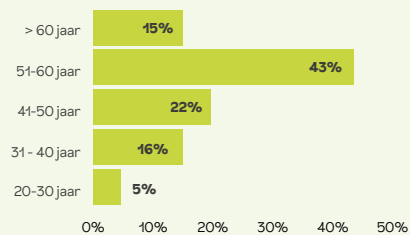
Genderverdeling

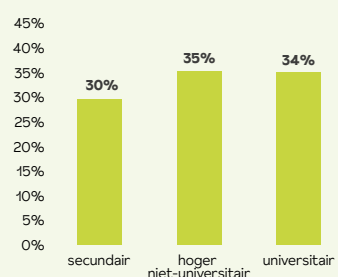
14 nationaliteiten

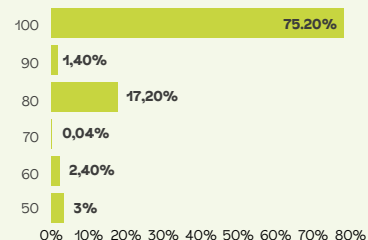
Leeftijdsverdeling

Opleiding

Tewerkstellingspercentage

In en uit dienst

Diversiteit en Inclusie, een engagement!

Bij Crelan is er geen plaats voor discriminatie, noch in de talentprocessen zoals onder meer rekrutering, noch tussen collega's onderling. Zo vraagt Crelan aan elke medewerker bij zijn indiensttreding om een deontologische code te ondertekenen. Daarin is onder andere ook opgenomen dat discriminatie niet past binnen de waarden van onze bank:

« De medewerkers dienen elke vorm van discriminatie te vermijden, in het bijzonder discriminatie op grond van ras, nationaliteit, geslacht, leeftijd, lichamelijke beperking, seksuele geaardheid, politieke overtuiging, filosofische of religieuze overtuiging. Elke inbreuk op dit principe is totaal onverenigbaar met de basiswaarden van Crelan en zou, behalve de sancties voorzien in het Arbeidsreglement en die hernomen zijn in de Crelan-Wegwijzer, aanleiding kunnen geven tot strafsancties die bij wet voorzien zijn. ».

Crelan en AXA Bank tellen op vandaag onder het personeel maar liefst **14 verschillende nationaliteiten** uit verschillende werelddelen.

Bij Crelan Groep geloven we dat diversiteit verder moet gaan dan niet discrimineren. We zijn ervan overtuigd dat diversiteit in teams zorgt voor een rijkere samenwerking en betere resultaten. Deze diversiteit bekijken we vanuit een zo breed mogelijke betekenis. Het beperkt zich niet tot nationaliteit en man of vrouw, onze aandacht gaat ook uit naar diversiteit in leeftijd, taal, persoonlijkheid, talent, enz.

Om van het integratieproject met AXA Bank een succes te maken, willen we actief gebruik maken van deze diversiteit aan talent en ervaring binnen beide organisaties. Daarom heeft Crelan er voor gekozen om reeds in 2022 te evolueren naar een eengemaakte organisatiestructuur met een eengemaakt managementteam. In deze divers samengestelde teams, waarin zowel Crelan- als AXA Bank-ervaring wordt samengebracht, kunnen we via intensieve samenwerking en kennisdeling over beide banken heen, reeds volop inzetten op een optimale voorbereiding van dit uitdagende project.

Tegelijk werden heel wat initiatieven genomen om de teamspirit en kennismaking tussen de medewerkers van beide banken te stimuleren, zoals teambuildings, speeddates, netwerkmomenten, personeelsuitstappen met het gezin, ... Zo willen we eraan bijdragen dat elkeen zich thuis voelt en zichzelf kan zijn in onze nieuwe eengemaakte bank.

Op 19 december 2023 werd de nieuwe diversiteit en inclusiepolicy goedgekeurd door de Raad van Bestuur.

Deze bevat enerzijds een reeks van heel concrete engagementen als diverse en inclusieve werkgever :

- Om op basis van verdienste en vaardigheden te selecteren, werven en promoten, zonder onderscheid te maken op basis van geslacht, ras, kleur, etnische of sociale afkomst,...
- Om managers bewust te maken dat iedereen gelijke kansen moet hebben op promotie en ontwikkeling binnen het bedrijf. Er transparant over zijn.
- Om prestaties en vaardigheden te beoordelen via transparante prestatiebeoordelingsprocessen.
- Om eventuele loonkloven tussen mannen en vrouwen te elimineren.
- Om elke ruimte voor gedrag dat verdeeldheid of onduidelijkheid zaait, en voor elke vorm van intimidatie of pesterijen, uit te bannen.
- Om een respectvolle werkomgeving te creëren waarin iedereen met waardigheid en respect wordt behandeld, en waarin verschillen worden gevierd en gewaardeerd.
- Om een nultolerantiebeleid te voeren ten aanzien van elke vorm van discriminatie.
- Om trainingen en informatie aan te bieden over het belang van diversiteit en inclusie binnen onze bank.

Anderzijds zijn in deze policy ook gender quota opgenomen voor volgende groepen :

- De Crelan Circle (= Directiecomité en N-1's) : min 33% vrouwen in 2027
- De Raad van Bestuur: min 33 % vrouwen in 2027 (40% vrouwen bij de niet-uitvoerende bestuurders)

Van interne mobiliteit naar duurzame inzetbaarheid

Met de overname van AXA Bank, breidden de interne loopbaanmogelijkheden voor zowel de Crelan- als AXA Bank-medewerkers gevoelig uit. Sinds 2023 stellen we alle vacatures binnen beide organisaties voor alle medewerkers intern open. Een verhoogde interne mobiliteit was het resultaat, met extra kansen op een gevarieerde loopbaan binnen de Crelan groep, en heel wat mogelijkheden om nieuwe of bijkomende competenties in een andere context te ontwikkelen.

In 2023 werd 35% % van alle openstaande functies in eerste instantie ingevuld door een interne medewerker, wat ongetwijfeld een positieve bijdrage tot de duurzame inzetbaarheid van onze personeelsleden betekent.

Ook konden 7 medewerkers in de loop van 2023 de overstap maken naar een contract van onbepaalde duur, om zo ook op langere termijn hun loopbaan binnen AXA Bank en Crelan vorm te geven.

Daarnaast trokken Crelan en AXA Bank samen 117 nieuwe medewerkers aan, binnen uiteenlopende domeinen van de bank en over alle leeftijdscategorieën heen.

Crelan is opnieuw Top Employer

Ook in 2023 heeft Crelan opnieuw een overtuigende erkenning als Top Employer België gekregen.

Het internationale Top Employer Instituut kende dit label toe aan Crelan nadat de bank zeer grondig gescreend werd op haar personeelsstrategie in de breedste zin van het woord.

Zo neemt men tijdens dit onderzoek onder andere de manier waarop Crelan nieuwe medewerkers onthaalt en integreert grondig onder de loep, maar ook loopbaanbegeleiding, leren & ontwikkelen, performance, loon- en secundaire voorwaarden, welzijn en gezondheid, digitale en fysieke werkplek, bedrijfsrestaurant, mobiliteitsbeleid, ...maken onderdeel uit van het onderzoek.

Daarnaast worden ook de manier waarop Crelan bedrijfswaarden, duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen, verandering, ... uitdraagt naar haar medewerkers mee in rekening genomen. Vooral in deze laatste thema's boekte Crelan als werkgever, dankzij heel wat initiatieven, een mooie vooruitgang in 2023.

Elk jaar ligt de lat om dit label te ontvangen en te behouden een stukje hoger. Centraal hierbij staat: In welke mate ontwikkelt Crelan zich continu verder als werkgever en volgt de bank de nieuwste tendensen en inzichten op het vlak van werken in haar beleid?

Opnieuw deze erkenning krijgen, na zo'n uitgebreid onderzoek, is dus iets waar Crelan elk jaar even trots op is.

En hoe gaat het dan met onze medewerkers zelf?

Naast een erkenning als Top Employer, is de bank nog sterker geïnteresseerd in wat de medewerkers zelf vinden van “Werken bij Crelan”. Daarom bevroegt Crelan trimestrieel alle medewerkers via een Pulse Survey. Via korte periodieke bevestigingen bij het voltallige personeel houdt de bank de vinger aan de pols: hoe gaat het met de medewerkers, hoe ervaren ze hun dagelijkse werkcontext, en wat hebben ze nodig om het beste van zichzelf te blijven geven?

De medewerkers zelf krijgen op deze manier een echte stem om zich te laten horen over de thema's die hen aanbelangen, maar ook om input te geven over de aanpak van bijvoorbeeld strategische projecten.

Een win-win voor medewerker en werkgever dus, zeker in deze intense periode van verandering.

Eind 2023 lanceerden we, samen met de externe preventiedienst, een uitgebreide bevestiging rond het psychosociaal welzijn van onze medewerkers. De resultaten gebruiken we als input voor het verder uitwerken van welzijns- en preventieacties voor de komende jaren.

Samen v erder groeien, leren en ontwikkelen

Groeien als bank, als team  n als individu maar ook als leider en coach, dat is de kernzin die alle leerinitiatieven van 2023 samenvat.

“Change & Culture”

Dat medewerkers zich goed voelen is onze bank, ook in een periode van grote veranderingen, maakt dat ook in 2023 heel wat aandacht ging naar het project “Change & Culture”.

De webinar “verbindende communicatie” als brug tussen verschillen en het “inspirerend groepsdebat rond verandering” op basis van de bestseller “who moved my chees” kende dan ook een groot succes bij onze medewerkers.

Met enkele directies organiseerden we in dit kader ook het “United as One Traject” met als doel om een sterk en verenigd team te bouwen waar doelstellingen en strategie helder zijn. Leidinggevenden en medewerkers werken doelgericht definiëren, uitgaande van de strategie van de bank, hun gezamenlijke doelstellingen en wat nodig is om deze te realiseren.

Het thema “diversiteit & inclusie” kreeg het voorbije jaar speciale aandacht met verscheidene sensibiliseringsacties, een boeiende Keynote sessie en de Khaleidoscope Game voor inclusief leiderschap als voornaamste leermomenten.

“Learning Together”

Het project “Learning Together” ondersteunt onze medewerkers in het aanleren van nieuwe bankapplicaties en processen als voorbereiding op de migratie in 2024. Samen met de “Learning Spocs” uit de business werden opleidingsplannen uitgewerkt om dit leerproces optimaal te ondersteunen en met succes te realiseren.

“Leadership”

Onze managers hebben uiteraard een zeer belangrijke rol in het verhaal van groei, betrokkenheid en engagement. Investeren in sterk leiderschap staat in onze bank dan ook hoog op de agenda.

We startten het jaar 2023 met een opfrissing van de Teamagreements, een gevarieerd trainingsaanbod voor het senior management en een workshop “Let’s build a team together” voor alle people managers. Het voorjaar stond helemaal in het teken van “verbinding” en het creëren en in stand houden van een stevig vertrouwen en psychologische veiligheid in de teams. In het najaar lag de focus op “teameffectiviteit” en het uitbouwen van een optimale samenwerking. De people managers werden hierin ondersteund via diverse workshops, inspiratiesessies en zelfreflectie aan de hand van Insights Discovery.

In 2023 lanceerden we tevens onze eerste editie van “Start to lead”, een programma dat jaarlijks zal worden aangeboden aan de nieuwe leidinggevenden ter ondersteuning van hun people management skills.

“Future skills”

Ook employability staat in onze bank hoog op de agenda. Naast de diverse banktechnische trainingen, soft skill trainingen en taalopleidingen, stond oktober 2023 helemaal in het teken van digitale vaardigheden. Zo’n 180 enthousiaste collega’s namen deel aan verschillende trainingen verspreid over 3 tracks : Digital Office Skills, Digital Masterclass, Digital Detox.

Via maandelijks communicaties rond het aanbod van GoodHabit (online tool met soft skill trainingen) en Elan+ (sector aanbod) brengen we het belang van continu leren onder de aandacht en stimuleren we medewerkers om hun groei en het ontwikkelen van vaardigheden in eigen handen te nemen.

“Risk & security”

Met diverse compliance opleidingen en de lancering van een nieuw leerplatform “Phishing Tool” creëren we voortdurend de nodige awareness en houden we onze medewerkers up to date op het vlak van risico’s en security.

Together@Crelan en Young@Crelan

Together@Crelan is een gezamenlijk initiatief van de werkgever en vertegenwoordigers van de werknemers. Medewerkers uit verschillende diensten zetten zich vrijwillig in om **familiale, sportieve, sociale en culturele activiteiten** te organiseren voor de personeelsleden en hun gezinnen. Deze activiteiten ontvangen financiële sponsoring van de bank. De georganiseerde activiteiten bevorderen collegialiteit en teamgeest binnen het ganse bedrijf en vormen zo ook een vertaling van onze coöperatieve waarden.

In 2023 organiseerde Together een grote familiedag voor alle medewerkers en hun gezinnen van beide banken. Deze dag in Paira Daiza was een overweldigend succes!

Young@Crelan, een jongerenwerking die gedragen wordt door een aantal enthousiaste vrijwilligers heeft als doel om het netwerken en een toffe sfeer binnen de bank te bevorderen.

In 2023 heeft Young in lijn met hun moto ‘**Fun, Inspire & Connect**’, vooral ingezet op toffe activiteiten in en rond de kantoren. Oa worden ontbijtsessies voor nieuwe medewerkers georganiseerd, werd er een connectevent opgezet samen met de dienst kredieten, werden de collega’s met een zomerse traktatie verrast,... Via dit alles willen we, ook wanneer medewerkers veel telewerken, toch op een toffe manier met elkaar in contact blijven op kantoor en de teamspirit over de teams heen versterken.

Vikings@Crelan

Dit initiatief werd genomen met als doel dat collega’s samen sporten ikv welzijn & gezondheid.

Jaarlijks organiseren we ook een sportmaand, om dit actief te promoten.

DUURZAAM MOBILITEITSBELEID

Crelan wenst haar groene ambities en haar duurzaamheidsbeleid door te trekken naar het wagenbeleid. Er wordt ingezet op een groen en duurzaam wagenpark alsook wordt er actief werk gemaakt van een vermindering van de CO²-uitstoot.

Daarom stelt Crelan vanaf oktober 2023 enkel nog elektrische wagens ter beschikking binnen het wagenaanbod.

Om deze transitie naar een groene vloot te versoepelen, onderneemt Crelan een aantal acties om medewerkers tegemoet te komen in de overstap naar elektrificatie. Zo zal onder meer de installatie van een thuislaadstation worden meegefinancierd, worden de referentiebudgetten voor de keuze van een bedrijfswagen in lijn gebracht met een ruim aanbod aan elektrische wagens en is er zelfs een Green Fleet Bonus voorzien om deze elektrificatie te ondersteunen.

WELZIJS- EN PREVENTIEACTIES

Het psychosociaal welzijn van de medewerkers stond opnieuw hoog op de agenda vermits de wijzigingen in de bank zich in 2023 opnieuw snel bleven opvolgen. Er werden verschillende nuttige tips gepubliceerd rond het omgaan met veranderingen en dit vanuit het standpunt van de medewerker: wat kan de medewerker zelf doen bij verandering.

Daarnaast bestaat er sinds 2022 het online platform Mindlab, waarmee de medewerkers op hun eigen tempo en waar en wanneer het hen past, aan de slag kunnen om hun mentale veerkracht te vergroten. In 2023 werd gekozen voor een upgrade naar Mindlab Premium waardoor het aanbod verder werd uitgebreid met podcasts en skills trainingen. Ook in 2024 blijft dit welzijnsplatform beschikbaar voor alle medewerkers van Crelan en AXA Bank.

In 2023 hebben twee nieuwe interne vertrouwenspersonen hun opleiding afgerond en hebben ze de bestaande ploeg vervoegd. De vertrouwenspersonen behoren tot de eerste aanspreekpunten voor de medewerkers bij problemen van psychosociale aard.

Tot slotte lanceren we begin 2024 een Employee Assistance Program, genaamd Care4U. Hierbij kunnen personeelsleden en (inwonende) gezinsleden, **7 dagen per week en 24 uur per dag**, beroep doen op professionele ondersteuning door **klinische psychologen en gespecialiseerde adviseurs**. Care4U bestaat uit 4 luiken: een emotioneel luik (problemen op het werk of persoonlijke problemen), een praktisch luik, een coachingsluik en een luik specifiek voor managers, en wordt volledig gratis aangeboden.

Naast ruime aandacht voor het psychosociaal welzijn, stonden in 2023 nog talrijke andere initiatieven in het kader van het welzijn van onze medewerkers op het programma:

- Net als in 2022, werden, in samenwerking met de externe preventiedienst, workshops georganiseerd rond het gebruik van een defibrillator. In de verschillende zetels van de bank zijn er meerdere defibrillatoren aanwezig. Tijdens de workshop leren medewerkers een AED, waarmee ze levens kunnen redden, te gebruiken. De AED vergroot namelijk de overlevingskansen van een slachtoffer met 60%. In totaal namen een 60-tal medewerkers deel aan deze workshops.
- Er was ruime aandacht voor deconnectie, zowel in de loop van het jaar als naar het einde toe. Hiervoor werd verder gebouwd op de bestaande cao rond het recht op deconnectie die bij Crelan en AXA Bank ruim wordt geïnterpreteerd. Verschillende tips & tricks, sommige afkomstig van de medewerkers zelf, werden onder de aandacht gebracht. Speciale aandacht was er ook voor de rol van de managers bij het bewaken van de grenzen tussen werk en privé.
- Met de opstart van de Vikings kreeg het belang van sport vernieuwde aandacht binnen de bank.

Veiligheid

In het kader van de veiligheid van het personeel, voornamelijk in de agentschappen, ontwikkelde Crelan diverse procedures en bundelde ze deze in een **veiligheidscode**. Hierin staan de richtlijnen rond verdachte personen, het openen en sluiten van het agentschap en over de toegangscode. De code bevat eveneens een scenario in het geval van een overval op het personeel of een hold-up.

Een verplicht te volgen veiligheidsopleiding maakt deel uit van het algemeen opleidingsprogramma bij de start van een agentschap, waarbij de nadruk ligt op het herkennen van verdachte situaties, acties tijdens en procedures na een overval. Bij dergelijk ingrijpend voorval biedt Crelan gratis psychologische bijstand aan in de vorm van slachtofferhulp bij Securex.

Een duurzaam opgebouwde beleggingsportefeuille

In het kader van haar liquiditeitenbeheer houdt Crelan een beleggingsportefeuille aan. Via procedures en het respecteren van een uitsluitingslijst waakt de bank erover dat deze gelden correct en duurzaam worden geïnvesteerd.

Het departement Balance Sheet Management **screent** in de eerste plaats de investeringen die ze uitvoert **op interne investeringsvereisten** zoals de kredietwaardigheid van de tegenpartij, de investeringshorizon, het limietenkader,...

Omdat de **financiële portefeuille van de bank** voornamelijk aangehouden wordt in het kader van het liquiditeitenbeheer, investeert Crelan vooral in obligaties met een degelijke kredietkwaliteit en een hoge liquiditeit. De portefeuille van de bank bestaat dan ook grotendeels uit **overheidsobligaties** van landen uit de Eurozone. Deze democratisch verkozen overheden hebben in het verleden schulden gemaakt om onder andere te investeren in onderwijs, sociale zekerheid en gezondheidszorg. Via leningen aan de overheid draagt Crelan bij tot het financieren van projecten binnen deze domeinen.

Voor investeringen in **bedrijfsobligaties** komen enkel bekende ondernemingen uit voornamelijk Europa en de Verenigde Staten in aanmerking, waarvan de activiteiten bij het brede publiek gekend zijn. Het departement Balance Sheet Management maakt gebruik van een **onafhankelijk erkend ESG-ratingbureau** om investeringen met de beste ESG-scoring te selecteren en van een uitsluitingslijst van emittenten waarvan er geen financiële instrumenten mogen worden aangekocht. Die lijst is gebaseerd op de **uitsluitingslijst van het Noorse « Government Pension Fund Global » (GPF)**. De afgelopen jaren hanteert het pensioenfonds ook een 'active ownership'-beleid, waarbij het fonds contacten legt met het management van de bedrijven waarin ze participeert. Ook met

andere investeerders wordt geregeld overlegd en thema's als corporate governance, sociaal beleid, impact op het milieu en de samenleving worden bijvoorbeeld geregeld aangehaald.

De uitsluitingslijst van het GPF wordt aangevuld met uitgeverijen waarvan de waarden of productiemethodes niet passen binnen de ethische waarden die Crelan wenst uit te dragen. Thema's die Crelan extra belangrijk vindt zijn:

1. **Respect voor de mensenrechten:** worden uitgesloten uit onze investeringen de ondernemingen die de ILO- of OESO-richtlijnen op vlak van arbeids- en mensenrechten schenden zoals kinderarbeid, dwangarbeid, hinderen vakbondsvorming, discriminatie, ...
2. **Respect voor de medemens:** worden uitgesloten uit onze investeringen de ondernemingen die een link hebben met de productie van wapens, kansspelen, porno-industrie, illegale activiteiten, flagrante corruptie of witwaspraktijken, misleiden van stakeholders,...
3. **Respect voor milieu en gezondheid:** worden uitgesloten de ondernemingen die een link hebben met de sector van tabak, niet-gecertificeerde palmolie, illegale ontbossing, ondernemingen die in belangrijke mate inkomsten halen uit steenkool,...

Bedrijven die Crelan zelf op haar uitsluitingslijst zet, zullen minimaal 1 jaar uitgesloten worden. Nadien kan bekeken worden of de emittent maatregelen nam ter verbetering.

Een duurzame deelnemer aan de samenleving

Als coöperatieve bankengroep is Crelan Groep ervan overtuigd dat ze naast een rol als financieel adviseur ook een maatschappelijk engagement te vervullen heeft. Met Crelan Foundation bouwt de bank aan een traditie in het ondersteunen van maatschappelijk relevante en duurzame projecten. Doorheen die initiatieven vestigt ze de aandacht op vier basisprincipes die haar na aan het hart liggen: dichtbij de klant, lokale verankering, duurzaam en coöperatief. Deze uitgangspunten zijn niet alleen belangrijk in haar relatie met de klanten, maar ook in de manier waarop zij in de maatschappij staat. Via Crelan Foundation wil de bank deze filosofie ook vertalen in maatschappelijke engagementen.

Crelan Foundation voor en door de coöperatieve aandeelhouders van CrelanCo

Met **Crelan Foundation** richt de bank zich rechtstreeks tot de bijna 284.000 coöperatieve aandeelhouders van CrelanCo. Velen van hen doen immers vrijwilligerswerk, zijn actief in verenigingen of werken mee aan initiatieven met een sociale en duurzame impact.

Crelan reserveert elk jaar een budget voor Crelan Foundation in functie van de winst van de bank. Vervolgens selecteert het Crelan Foundation comité jaarlijks een aantal van deze initiatieven voor financiële steun, om zo een positieve bijdrage te leveren in de lokale samenleving van onze **coöperatieve aandeelhouders**.

Al sinds enkele jaren, legt de Foundation daarbij focus op 3 actiedomeinen:

- **Cultuur & opleiding;**
- **Gezondheid;**
- **Milieu**

De beschikbare middelen worden op een evenwichtige manier verdeeld tussen de drie thema's die de bank steunt, waarbij de maatschappelijke relevantie primeert.

Coöperatieve aandeelhouders kunnen een aanvraag indienen voor **steun aan maatschappelijke projecten** via de website van Crelan. Vanaf 2024 zal de bank hiervoor een nieuwe, versterkte aanpak hanteren, met meer focus op inspraak en betrokkenheid van onze coöperanten. De volledige voorwaarden waaraan een aanvraag moet voldoen en het aanvraagformulier zijn beschikbaar op de website van Crelan.

ONDERSTEUNDE PROJECTEN, WERKJAAR 2023

Totaal toegekend bedrag	86.200 EUR
Aantal ondersteunde projecten	27

In 2023 hadden de projecten van de coöperatieve aandeelhouders die door de Crelan Foundation worden ondersteund, betrekking op de volgende 3 domeinen:

- **Milieu**
- **Gezondheid**
- **Cultuur & Opleiding**

Ter inspiratie en illustratie volgen hier enkele van de projecten die in 2023 door de Crelan Foundation werden ondersteund:

Cultuur en opleiding

De Kei op wielen

Speelpleinwerking De Kei wil dat **alle** kinderen, ongeacht hun achtergrond, een geweldige vakantie laten beleven!

Het doel van de vereniging is ook om de kinderen aan te moedigen om meer te bewegen tijdens de vakantie en hen te leren fietsen.

De vereniging richt zich meer bepaald op de leeftijdsgroep van 7 tot 11 jaar. Maar ook, en meer in het bijzonder, op kinderen uit kansarme gezinnen en vluchtelingengezinnen en op kinderen met een handicap. Indien nodig verstrekt de vereniging persoonlijk advies. De ontwikkeling van deze kinderen wordt hierdoor enorm bevorderd. Omdat de vereniging een speelplaats biedt die voor iedereen toegankelijk is, kunnen hier veel nieuwe vriendschappen ontstaan, over alle grenzen heen. Op deze manier draagt de vereniging bij aan een diverse samenleving met respect voor iedereen.

De Crelan Foundation heeft de vereniging ondersteund bij de aankoop van nieuwe fietsen.

Les Bulles de Saint-Rémy

Deze vzw organiseert al 10 jaar een stripfestival. Dit vindt elk jaar plaats in de maand mei. Het brengt 40 tot 50 auteurs uit de hele wereld samen (Italië, Spanje, Portugal, Frankrijk, Rusland, Canada, Servië enz.). Het festival gaat gepaard met een grote tweedehandsbeurs voor strips.

Het plan?

De stripwereld openstellen voor een breder publiek. Strips zijn immers niet alleen voor jongeren bestemd. Het scala aan onderwerpen is enorm en het doel is om zoveel mogelijk mensen te laten kennismaken met de wonderen van de 9e kunst. De opbrengst van het festival gaat ook naar de ondersteuning van activiteiten in het plattelandsdorp Hanret. Het gaat om zowel culturele activiteiten als activiteiten voor stedenbouwkundige ontwikkeling (speelpleinproject, plaatsing van banken in de openbare ruimte, ondersteuning van de dorpschool (taalbad Nederlands) enz.).

De financiering van de Crelan Foundation heeft gezorgd voor logistieke en praktische ondersteuning om het festival te organiseren.

Milieu

Vereniging Graines en poche

Het doel van de vereniging is om mensen te informeren en voor te lichten over het milieu:

- Door het respect voor en de bescherming van het milieu te bevorderen;
- Door te sensibiliseren voor voeding, duurzame landbouw en rationeel gebruik van energie en hulpbronnen;
- Door de banden met de natuur aan te halen;
- Door haar publiek aan te moedigen om actieve, kritische en solidaire burgers te worden;
- Door autonomie en knowhow te ontwikkelen.

Kortom, de vereniging wil actief zijn op het vlak van milieueducatie door natuuractiviteiten aan te bieden. Deze vinden voornamelijk plaats in bossen, langs een rivier of op een groenteveld.

Het plan?

Om de toekomst van haar activiteiten op lange termijn te verzekeren en kwaliteitsvolle workshops te kunnen aanbieden, moet de vzw investeren in extra overdekte ruimte om meerdere groepen tegelijk te kunnen ontvangen. Dankzij de steun van de Crelan Foundation heeft de vereniging een tent en een ingerichte container kunnen kopen.

Gezondheid

De tuin van OZ

Veel kinderen hebben soms een beetje hulp nodig wanneer ze te maken krijgen met psychologische, emotionele of ontwikkelingsproblemen in hun school- of gezinsomgeving. Met dit in gedachten wil 'De tuin van OZ' emotionele steun bieden aan kinderen en jongeren. Het doel is om alle kinderen met psychologische of emotionele problemen een plek te

bieden waar ze hun hoofd even kunnen leegmaken, hun zorgen kunnen vergeten en aan hun ontwikkeling kunnen werken.

De nadruk ligt op welzijn en persoonlijke ontwikkeling:

De vereniging wil kinderen weerbaarder maken door met hen in contact te komen via onder andere activiteiten met dieren en seizoensgebonden activiteiten in de tuin.

De vereniging wil ook de volwassenen sensibiliseren om tekenen die erop wijzen dat de kinderen en jongeren zich niet goed in hun vel voelen tijdig op te sporen, zodat ze snel meer steun kunnen krijgen en hun plaats in de samenleving kunnen behouden.

Dit is een geweldig project dat in 2023 ook steun heeft gekregen van de Crelan Foundation.

Ten Dries

Ten Dries bestaat uit twee gespecialiseerde scholen en een multifunctioneel centrum en biedt ondersteuning aan kinderen, tieners en volwassenen tot 65 jaar.

Ten Dries heeft een therapeutisch zwembad dat wordt gebruikt voor kinebehandelingen. Er is materiaal nodig om deze behandelingen zo efficiënt mogelijk te maken. De behandeling van elk kind/ elke jongere is immers zeer individueel, afhankelijk van de verschillende soorten lichamelijke letsels. De kinesisten hebben dus specifiek materiaal nodig om met de kinderen oefeningen te doen in het water. Hoe beter de grove en de fijne motoriek zijn ontwikkeld, hoe beter de kinderen/jongeren hun dagelijkse handelingen beheersen. Dit begint vaak met leren rechtstaan, stappen, gaan zitten, tanden poetsen ... Handelingen die de meeste mensen vanzelfsprekend vinden. Maar stel je eens voor dat je daar hulp bij nodig hebt ...

Dankzij de steun van de Crelan Foundation kon Ten

Dries extra therapeutisch materiaal aankopen.

Steun voor een duurzame land- en tuinbouw

Al sinds haar ontstaan in 1937 heeft de bank een sterke band met de Belgische land- en tuinbouwsector. In de huidige actualiteit heeft de landbouwsector het moeilijk, en staat voor enorme uitdagingen op vlak van een duurzaamheid en leefbaarheid. Daarom eens te meer onderneemt Crelan in deze sector een aantal duurzame initiatieven.

STEUNMAATREGELEN VOOR DE DROOGTE

Opnieuw worden heel wat land- en tuinbouwbedrijven getroffen door de lange periode van aangehouden droogte. **De landbouwklanten van Crelan kunnen alvast rekenen op steun van hun bankier.** Crelan biedt hen namelijk de mogelijkheid aan om de kapitaalaflossingen van hun krediet met een jaar op te schorten en op die manier de tijdelijke druk op hun cashflow te verminderen.

STEUNMAATREGELEN ENERGIE VOOR PROFESSIONELE KLANTEN

Crelan, AXA Bank en Europabank nemen deel aan de ondersteunende energiemaatregelen die de overheid en de bankensector globaal uitwerkten voor gezinnen die door de gestegen energiefacturen tijdelijk in moeilijkheden komen.

Maar Crelan en AXA Bank gaan ook verder voor hun professionele klanten. Eind september kondigen beide banken aan dat professionele klanten, wiens cashpositie onder druk komt door de gestegen energieprijzen, beroep kunnen doen op een speciaal ontwikkelde energielening aan sterk gereduceerde voorwaarden.

UNIVERSITAIRE LEERSTOELN TER ONDERSTEUNING VAN EEN DUURZAME EN INNOVATIEVE LANDBOUW

Via Crelan Foundation ondersteunt de bank een Crelan Leerstoel aan 2 toonaangevende faculteiten in België op vlak van innovatie en onderzoek: een leerstoel aan de faculteit Bio-ingenieurswetenschappen aan de UGent en een Crelan Leerstoel aan Gembloux Agro-Bio Tech van ULiège.

Beide leerstoelen leggen zich niet enkel toe op het onderzoek naar innovatie en verduurzaming in de landbouw, maar zetten ook vooral in op het overbrengen van deze nieuwe inzichten en resultaten naar de landbouwsector, naar beleidsmakers en naar andere stakeholders.

Overzicht van het werkjaar van de Crelan Leerstoel aan de faculteit Bio-ingenieurswetenschappen van de UGent

De Crelan Leerstoel aan de faculteit Bio-ingenieurswetenschappen van de UGent bevordert sinds zijn oprichting in 2015 wetenschappelijke onderzoeksprojecten naar innovatie en duurzaamheid in de landbouwsector.

Traditioneel plant de Leerstoel doorheen het jaar heel wat ontmoetingsmomenten tussen verschillende stakeholders. In 2023 lag de focus van deze stakeholdermeetings op 2 belangrijke thema's:

1. Mestactieplannen, klimaatdiscussies, en het stikstofakkoord zijn complexe uitdagingen. De faculteit Bio-ingenieurswetenschappen legt zich toe op het ontwikkelen van technologische oplossingen waarbij waardevolle stoffen, zoals stikstof en fosfor, uit organisch afval inclusief mest, worden terug gewonnen. Dit noemen we nutriëntenrecuperatie, wat past in het concept van de circulaire economie: het vermindert de impact van mest op het milieu, verbetert de bodemvruchtbaarheid, beperkt de afhankelijkheid van niet-hernieuwbare bronnen en verlaagt de uitstoot van stikstofverbindingen naar de lucht en waterwegen.

Er werden hierrond heel wat informatiesessies, debatten en studiedagen georganiseerd voor uiteenlopende doelgroepen gaande van experts, over beleidsmakers tot jongeren en studenten en uiteraard ook de landbouwsector zelf. Dankzij deze initiatieven in het kader van de Crelan-Leerstoel, kon UGent ook haar erkenning door beleidsmakers als neutrale wetenschappelijke partner die concrete oplossingen voorstelt, versterken.

2. Daarnaast heeft UGent zich ook geëngageerd voor een ander belangrijk thema, namelijk de ondersteuning van het vertrouwen in gedegen beoordelingsprocedures voor chemische gewasbeschermingsmiddelen. Via opiniestukken door toonaangevende professoren en onderzoekers, onder andere via sociale media en Vilt, worden nieuwe inzichten en verrijkende standpunten naar de sector en beleidsmakers verspreid.

Overzicht van het werkjaar van de Crelan-Leerstoel aan de faculteit Bio-ingenieurswetenschappen aan de Gembloux Agro-BioTech van de universiteit van Luik

In februari 2017 werd een Crelan-leerstoel opgericht aan de faculteit Bio-ingenieurswetenschappen aan de Gembloux Agro-BioTech van de universiteit van Luik. Deze leerstoel heeft vooral als doel om de kennis over de korte ketens uit te diepen en dit concept verder te verspreiden onder alle actoren.

Deze korte ketens zorgen voor diversificatie en een positieve ecologische impact door een deel van de producten lokaal te verhandelen.

Vanaf 2022 is het onderzoekdomein van de leerstoel geheroënt en bestaat het nu uit twee complementaire onderdelen. Enerzijds is het de bedoeling om kenniswerving over innovatieve economische modellen in de lokale voedselmarketing te versterken. Anderzijds richt de leerstoel zich op het experimenteren, de innovatie en de co-constructie van duurzame voedselsystemen die productiesystemen en consumptiepatronen met elkaar verbinden. Hiervoor organiseert de leerstoel participatieve evenementen en zorgt deze voor de verspreiding van kennis.

In 2023 organiseerde de leerstoel verschillende initiatieven:

1. Organisatie van een seminar/workshop met politici en logistieke deskundigen om de stromen te diagnosticeren en te optimaliseren. Voorstel voor een overzicht van manieren om bepaalde gebieden te verbeteren.
2. Benadrukken van het werk van studenten op logistiek-gerelateerde thema's door het versterken van de mogelijkheden voor empirische inzet met reflectieve en financiële ondersteuning.
3. Veldstudiedagen voor het AIL4Water kwaliteitsproject op basis van Ecofoodsystem experimenten die innovatieve landbouwrotaties testen inclusief alternatieve praktijken voor het gebruik van synthetische pesticiden (voorjaar 2023).
4. Afsluitend symposium van het ERASMUS + AGREENSMAART-programma over het gebruik van nieuwe technologieën in de landbouw ter verbetering van de duurzaamheid en aanpassing aan de klimaatverandering (eind augustus 2023).

STEUN AAN DE LANDBOUWORGANISATIES ZODAT ZIJ HUN LEDEN MAXIMAAL KUNNEN VERTEGENWOORDIGEN

Het ABS (Algemeen Boerensyndicaat) en de FWA (la Fédération Wallonne de l'Agriculture) spelen een belangrijke rol in het vertolken van de stem van de land- en tuinbouwers bij de verantwoordelijke overheden. Daarnaast verlenen ze ook advies aan de aangesloten land- en tuinbouwers.

Beide organisaties kunnen jaarlijks rekenen op een financiële bijdrage van Crelan. Op die manier wil de bank haar steentje bijdragen aan een goede vertegenwoordiging en ondersteuning van de land- en tuinbouwers.

Onze medewerkers zetten zich in voor het goede doel

Sinds 2022 startte Crelan met maandelijks **SMILE-sessies**, gezellige afterworks die telkens door een andere departement van de bank georganiseerd worden.

Met dit initiatief leren medewerkers elkaar ook buiten de striktere werkcontext kennen en tegelijkertijd kiest het organiserende team een goed doel. Deelnemers betalen tijdens deze activiteit zelf voor hun drankjes, en alle opbrengst hiervan gaat naar dit goede doel. Daarnaast kunnen medewerkers bijkomende initiatieven voor het goede doel opzetten tijdens deze SMILES zoals een tweedehandsbeurs, een kerstmarkt, ...

In 2023 vonden 8 SMILES plaats, waaraan telkens tussen de 100 en de 300 medewerkers deelnamen, een mooie opkomst dus én een boost voor de interne samenwerking en collegialiteit. In totaal bracht dit initiatief 14.850 euro op voor diverse lokale goede doelen zoals Enchanté, vzw Waw Make it Work, L'aurore, Ziekenhuisschool Ikendaal en vele andere.

Op 14 en 15 oktober vond ook **Levensloop Edegem** plaats in het domein van het Fort V in Edegem. Als sponsor van de **Stichting tegen kanker** heeft Crelan Foundation ervoor gezorgd dat Crelan-personeel aanwezig was met een team lopers. Samen zamelden die lopers een bedrag in van 5.734 euro.

Aandacht voor de derde wereld

MICROFINANCIERING VIA INCOFIN

Sinds 2015 werkt Crelan samen met Incofin via een participatie in het kapitaal van het fonds.

Het fonds Incofin verschaft financiële middelen aan microfinancieringsinstellingen in derdewereldlanden, die worden geselecteerd onder meer op basis van hun impact op de sociale ontwikkeling van de kansarme lokale bevolking.

De microfinancieringsinstellingen gebruiken deze middelen vervolgens om "microkredieten" te verschaffen aan de lokale kleinschalige projecten. Op deze manier levert Incofin een belangrijke bijdrage tot de economische ontwikkeling van derdewereldlanden en verzekert zij zich ervan dat haar middelen goed worden besteed.

YOUCA ACTION DAY: ÉÉN DAG BANKIER VOOR HET GOEDE DOEL

Op donderdag 19 oktober engageerden maar liefst 15.000 Brusselse en Vlaamse studenten uit het secundair onderwijs zich om één dag te gaan werken voor het goede doel. 16 daar van kwamen terecht bij Crelan.

Onder andere via ons gekende Money-Poly spel en een interactief programma werden ze uitgedaagd meer te leren over Crelan als bank en over haar coöperatief DNA. Want wat betekent dat eigenlijk, coöperatief bankieren? Samen gingen ze de COOP-toer op en slaagden ze erin 10 denk- en doe-vragen op te lossen voor het goede doel want hun loon, 960 euro in totaal, ging integraal naar projecten van geëngageerde jongeren wereldwijd in Senegal en België.

Duurzame milieu-investeringen

De Crelan-personeelsleden werken verspreid over drie gebouwen, de hoofdzetel in Brussel (Anderlecht) en twee regionale zetels, in Antwerpen en Gembloux.

Ook in de manier waarop de bank deze gebouwen beheert wil ze inspanningen leveren om haar ecologische voetafdruk te verkleinen.

Binnen Crelan wordt voortdurend gewerkt aan verbeteringen van de gebouwen, om zowel comfort en ergonomie te bieden aan haar werknemers als de ecologische voetafdruk te verkleinen. In 2023 hebben grote en kleine investeringen in de gebouwen geleid tot enkele resultaten, waarbij duurzaamheid een centrale rol speelde.

— Zonnepanelen:

- In 2023 werden op het gebouw in Berchem maar liefst 468 zonnepanelen geplaatst, met een totaal vermogen van 189.600 WattPiek. Deze panelen beslaan ongeveer 1000m² dak- en terrasoppervlak en leverden 7,2 MWh op tussen september en december 2023. De investering draagt bij aan het verminderen van onze ecologische impact door de afhankelijkheid van niet-hernieuwbare energiebronnen te verminderen.
- In Anderlecht zijn sinds 2018 in totaal 84 zonnepanelen geïnstalleerd op het dak, wat neerkomt op een oppervlakte van 140m² en een vermogen van 27.468 WattPiek.

Anderlecht	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Productie zonnepanelen (MWh)	1,716	26,766	25,461	29,567	20,902	19,3
Daling CO ₂ -uitstoot (kg)	675	10.493	10.017	11.632	8.497	7499

— Vervanging van TL-lampen door LED-lampen:

- Crelan heeft zich toegewijd aan het vervangen van verouderde TL-lampen door energie-efficiënte LED-lampen. Deze overstap draagt niet alleen bij aan een vermindering van het energieverbruik, maar verlengt ook de levensduur van de verlichtingssystemen. In 2023 is dit initiatief voortgezet door extra lampen te vervangen, wat resulteerde in een verdere daling van het energieverbruik.

— Efficiënt gebruik van gebouwen door aanbeveling telewerk op vrijdag:

- Met het oog op het verminderen van woon-werkverkeer en bijbehorende CO₂-uitstoot, heeft Crelan voorgesteld om op vrijdag thuis te werken. Deze aanbeveling draagt niet alleen bij aan een duurzamere werkcultuur, maar helpt ook om onze ecologische voetafdruk te verkleinen. In 2023 is dit beleid voortgezet, wat heeft bijgedragen aan verdere vermindering van onze milieu-impact.

— Vervanging van bedrijfscomionette met verbrandingsmotor door elektrisch voertuig:

- Als onderdeel van onze inspanningen om onze transportactiviteiten te verduurzamen, heeft Crelan een van haar bedrijfscamionettes met verbrandingsmotor vervangen door een elektrisch voertuig. Deze transitie draagt bij aan het verminderen van onze CO₂-uitstoot en het vergroenen van ons wagenpark. In 2023 is deze aanpak voortgezet door verdere investeringen in elektrische voertuigen.

Energieverbruik

Het elektriciteits- en gasverbruik van Crelan in 2023 is gedaald ten opzichte van 2022. Deze dalingen zijn een indicatie van onze voortdurende inspanningen om energie-efficiëntie te verbeteren en de ecologische impact te verminderen.

— Elektriciteitsverbruik:

	Daling 2022 > 2023
Berchem	-18%
Anderlecht	-6%
Gembloux	-2%

— Gasverbruik:

	Daling 2022 > 2023
Berchem	-34%
Anderlecht	-24%
Gembloux	-20%

Met deze investeringen en initiatieven blijft Crelan zich inzetten voor een duurzamere bedrijfsvoering.

Laadpunten voor elektrische wagens

In 2022 installeerde de bank 8 extra laadpunten in Anderlecht en 2 in Gembloux.

Door het ter beschikking stellen van deze laadpunten willen we het elektrisch rijden bij onze medewerkers stimuleren. Door bij onze mobiliteit minder gebruik te maken van fossiele brandstoffen verminderen we de uitstoot aan broeikasgassen.

In 2023 fietsten 202 medewerkers van de bank samen 170.929 km. Dat is 4 keer de wereld rond!

Overzicht	Aantal mw	Aantal kms
Crelan	86	52.057
Axa	116	118.872
Totaal	202	170.929

Elke gefietste kilometer tussen huis en werk geeft recht op een vergoeding van €0,27 per kilometer. Dit bedrag is netto.

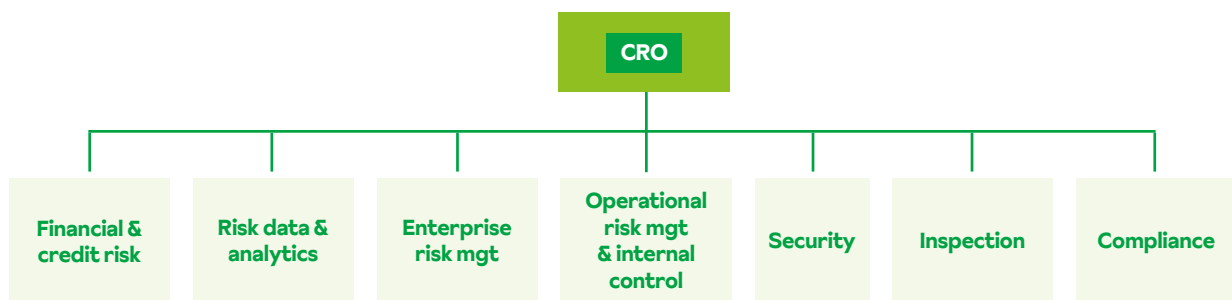
Op 1 oktober 2023 ging een nieuwe Car Policy van kracht. Hiermee zet Crelan een volgende belangrijke stap in de vergroening van haar wagenpark en in haar duurzame mobiliteitsbeleid. Sinds 1 oktober zijn er alleen nog elektrische auto's beschikbaar in het wagenpark.

Om deze overgang naar een groen wagenpark te vergemakkelijken, heeft Crelan een aantal maatregelen genomen om medewerkers te helpen bij deze overgang. Zo wordt de installatie van een thuislaadpunt meegefinancierd en zijn de referentiebudgetten voor de keuze van een bedrijfswagen afgestemd op een breed aanbod van elektrische auto's.

Risk management

Het volledige risicobeheer van de bank is toevertrouwd aan één directie waarbij verschillende teams instaan voor de goede werking. Op die manier wil de bank de risico's zo goed mogelijk beheren, opvolgen en vermijden.

RISK MANAGEMENT IN HET ORGANOGRAM

DE VOORNAAMSTE TAKEN

- Onder de financiële risico's vallen het rente-, optie-, liquiditeits- en marktrisico. Deze risico's worden opgevolgd door specifieke modellen waarbij Risk Management de tweedelijnscontrole uitoefent na de eerstelijnscontrole van de specifieke businessunits zelf. De opvolging gebeurt via een centrale aansturing voor alle entiteiten van Crelan Groep.
- Risk management is eveneens verantwoordelijk voor de opvolging van de kwaliteit van de kredietportefeuille aan de hand van het kredietbeleid. Naast het beleid wordt de gezondheid van deze portefeuille ook in de hand gewerkt door het gespreide bevoegdheden in het kader van de krediettoekenning en het hanteren van score- en ratingmodellen. Voor elk dossier waarvan de toekenning bij het krediet- en/of directiecomité valt levert Risk management een onafhankelijk advies.
- Voor het opvolgen van de operationele risico's maakt de bank gebruik van een waarschuwingsmechanisme en het opvolgen van de evolutie van sleutelindicatoren. Binnen elke afdeling van de bank is ook één of meerdere respondent(en) aangesteld om operationele incidenten te melden en te rapporteren via een uniforme opvolgingstool.
- De opvolging van de IT-security verloopt via twee controlelijnen, een eerste lijn die zich met de praktische opvolging bezighoudt en een tweede lijn die de risico's beschrijft, het beleid bepaalt en de controles uitvoert.
- Compliance legt zich toe op de controle van een correcte werking van de bank in het kader van wetgevende, reglementaire en toezichhoudende procedures. Daarnaast werkt deze afdeling ook actief mee aan het verbreden van de awareness en van de kennis over deze materie bij de medewerkers.
- De afdeling Inspectie controleert de goede werking van de zelfstandige agentschappen door en combinatie van onaangekondigde en aangekondigde controles en door onderzoeken vanuit de hoofdzetel. Verder is de afdeling verantwoordelijk voor de uitwerking en opvolging van het Crelan Charter Charter waarin de belangrijkste afspraken tussen de Bank en de zelfstandige agentschappen opgenomen zijn.
- Tot slot is de directie Risk Management ook verantwoordelijk voor het coördineren van de recoverytesten en het opstellen van recoveryplannen en het opmaken van reglementaire rapporten zoals ICAR (Internal control annual report), ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process), ILAAP (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process), het Recovery Plan, het derdepijlerverslag, ...

Meer gedetailleerde informatie over het risicobeheer en -opvolging van Crelan Groep is beschikbaar in het Jaarverslag 2023 van Groep Crelan onder het hoofdstuk 'Crelan Groep, een veilige bankengroep.

Klimaat, omgevingsrisico's en blootstelling aan carbonintensieve sectoren

Bij Crelan Group vindt jaarlijks een uitgebreide risicobeoordeling plaats, die uit de volgende stappen bestaat:

- Risico-identificatie
- Risicobeoordeling en -meting
- Risicobeoordeling en -beperking
- Risicoverslaglegging en -informatieverschaffing

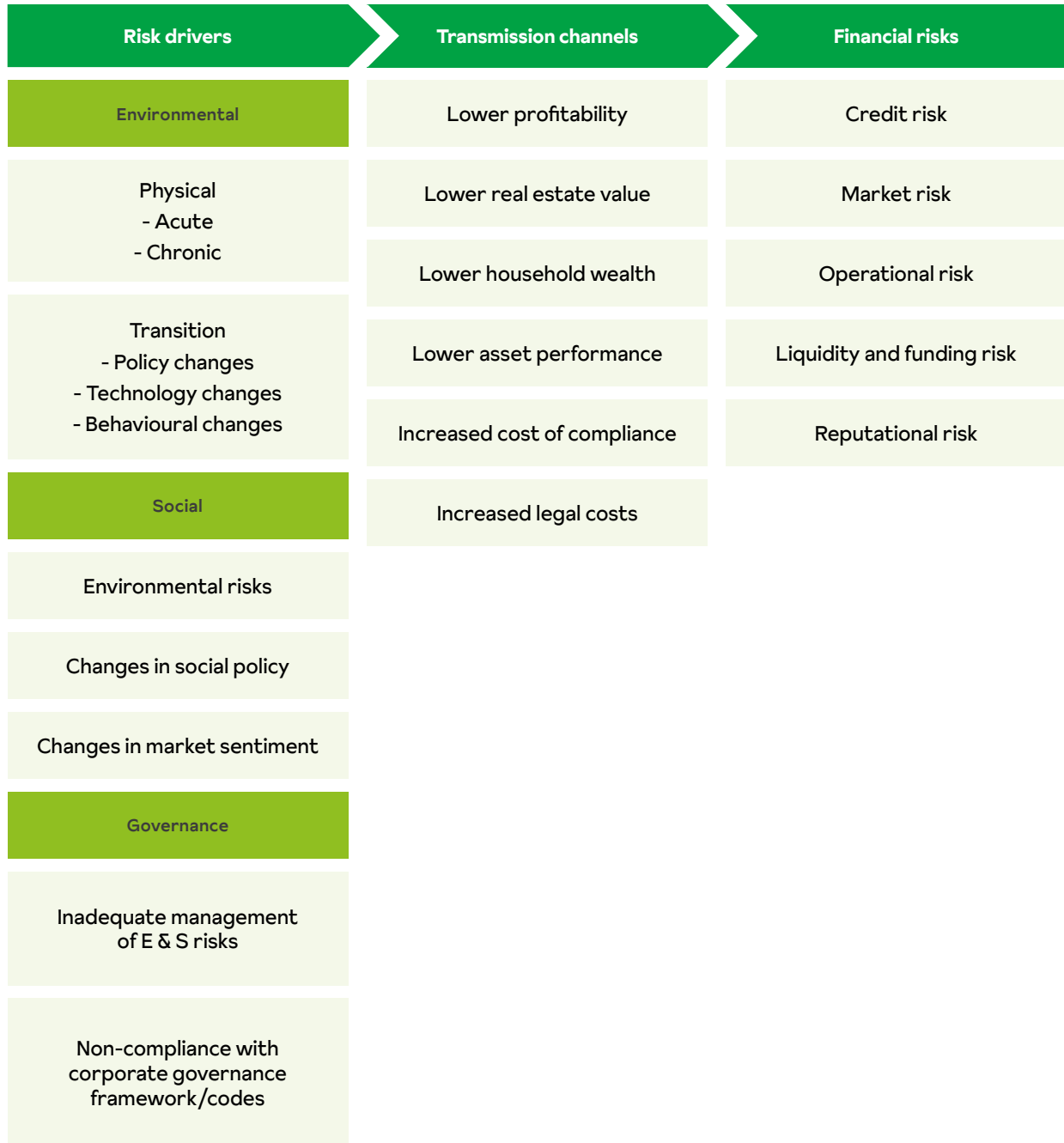
Het risicobeheer is een continu proces binnen de gehele bank om ervoor te zorgen dat de risico's (die verband houden met het bedrijfsmodel, de economische omgeving en de strategie van de bank) naar behoren worden geïdentificeerd, gemeten, beheerd, beperkt en gerapporteerd. Deze beoordeling vindt afzonderlijk plaats voor financiële en niet-financiële risico's. Hieronder wordt beschreven hoe het algemene risicobeheerproces wordt toegepast op milieu-, sociale en governance risico's (ESG).

Risico-identificatie

Bij Crelan Group wordt minstens één keer per jaar een risico-identificatie uitgevoerd met de herziening van de risicotaxonomie van de bank, waaronder het ESG-risico. Het ESG-risico wordt beschouwd als een

risicodrijver die andere risico's in de risicotaxonomie beïnvloedt. De onderstaande figuur illustreert hoe ESG-risico's andere (financiële) risico's kunnen beïnvloeden via economische transmissiekanalen.

Figuur 1 ESG-risicodrijvers

In overeenstemming met de definitie van de EBA heeft de bank ESG-risico's gedefinieerd als de risico's van negatieve financiële gevolgen voor de instelling die voortvloeien uit de huidige of toekomstige gevolgen van klimaat- en milieufactoren, sociale en/of governancefactoren voor haar tegenpartijen, belegde activa of eigen activa en activiteiten.

Met het oog op risicobeheer worden de klimaat- en omgevingsrisico's, sociale en governance-risico's afzonderlijk bekeken in risicobeoordelingen en actieplannen voor risicobeperking, met momenteel meer aandacht voor de pijler 'klimaat en omgeving'. Daarnaast zijn de klimaat- en omgevingsrisico's verder onderverdeeld in fysieke en transitierisico's.

Fysieke risico's zijn de risico's van negatieve financiële gevolgen voor de instelling die voortvloeien uit de huidige of toekomstige gevolgen van een veranderend klimaat voor haar tegenpartijen, belegde activa of eigen activa en activiteiten. Dit omvat Fere extreme weersomstandigheden (acute fysieke risico's), geleidelijke klimaatveranderingen (chronische fysieke risico's) en aantasting van het milieu.

Transitierisico's hebben betrekking op het financiële verlies dat de instelling direct of indirect kan lijden als gevolg van het proces van aanpassing naar een koolstofarmere en milieuvriendelijkere economie m.b.t. haar tegenpartijen, belegde activa of eigen activa/operaties. Transitierisico's kunnen worden onderverdeeld in beleids- en regelgevingsrisico's, technologierisico's en marktsentiment- en vraagrisico's.

Risicobeoordeling en -meting

Methodologie

Naar aanleiding van de jaarlijkse herziening van de risicotaxonomie van de bank wordt er een risicobeoordeling uitgevoerd om de materialiteit van de geïdentificeerde risico's te bepalen. In het kader van dit proces wordt er een beoordeling uitgevoerd van de materialiteit van de EGS-risico's op basis van het oordeel van deskundigen. Bij deze oefening ligt de nadruk momenteel op de klimaat- en omgevingsrisico's.

Een materialiteitsbeoordeling van klimaat- en omgevingsrisico's gebeurde voor het eerst in 2022. Deze materialiteitsbeoordeling had betrekking op twee assen, namelijk waarschijnlijkheid (laag, gemiddeld, hoog, zeer hoog) en financiële impact (laag, gemiddeld, hoog, zeer hoog) op de korte (0 tot 3 jaar), middellange (4 tot 10 jaar) en lange termijn (meer dan 10 jaar). Waar van toepassing werden lopende acties en bestaande processen in deze discussies beschouwd als risicobeperkers.

Deze benadering wordt in 2023 herzien vanwege een aantal nadelen:

- Hoewel de bank de belangrijkste risicoveroorzakers uitgebreid had geïdentificeerd door op coherente wijze een kwalitatieve benadering toe te passen in haar materialiteitsmatrix, ontbrak nog een kwantitatieve benadering;
- Er moest een duidelijk verschil en definitie worden opgenomen tussen de gevolgen op korte, middellange en lange termijn voor het risicoprofiel;
- De niet-materialiteit van bepaalde risicodrijvers werd niet voldoende onderbouwd.

Daarom combineert de aanpak van de risicobeoordeling voor 2023 zowel een kwalitatieve als een kwantitatieve aanpak:

- De oefening past 4 verschillende tijdshorizonten toe in lijn met de tekst van de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) en voegt nog meer granulariteit toe in de lange termijn bucket: 1Y (korte termijn), 1-5Y (korte tot middellange termijn), 5-10Y (middellange tot lange termijn) en > 10Y (lange termijn);
- Er wordt een kwantitatieve benadering geconceptualiseerd: uitgaande van publiek beschikbare stressscenario's voor verschillende risicodrijvers, wordt voor elke drijvende kracht een impact berekend. De impact wordt vergeleken met een materialiteitsdrempel die is vastgesteld op 1% van de CET1 van de bank en 7,5% van de LCR-buffer;

Voor risico's waarvoor moeilijk een stressscenario te construeren is, wordt een kwalitatieve benadering gebruikt waarop de SAT/FAT-matrix wordt toegepast (om een impactbedrag af te leiden dat vervolgens wordt vergeleken met de materialiteitsdrempels).

Overzicht van de belangrijkste risico's

De beoordeling van de risico's werd als volgt ingedeeld:

C&E risk driver	Risk affected	Portfolio affected	Narrative (stress scenario)
Transition	Credit risk	Retail mortgages	Increase in energy prices, investment acceleration
		Agriculture	
		Other professional	
		Consumer loans (LOA)	
	Market risk	Corporate portfolio	Stress on corporate portfolio
		Sovereign portfolio	Widening spreads (sovereign portfolio)
		Covered bond portfolio	Stress on covered bond portfolio
	Liquidity risk	Retail mortgages	Not enough eligible assets under GBP
		Retail mortgages	No Green Bond Framework
		Retail mortgages	New regulation impacting the eligibility of assets as HQLA
		Retail mortgages	Not enough value for covered assets under CBP
		Retail mortgages	Collateral eligibility requirements changed by the central bank
	Operational risk	All portfolios	Increased scrutiny and timing pressure with actual fines.
		External	Greenwashing by vendors / providers
Agriculture		Reputational impact of nitrogen-intensive financing on client & talent	
Physical	Credit risk	Retail mortgages	Floodings
		Agriculture	Floodings
		Other professional	Floodings
		Consumer loans (LOA)	Floodings
		Retail mortgages	Drought
		Agriculture	Drought
		Other professional	Drought
		Consumer loans (LOA)	Drought
		Retail mortgages	Other (storms/heat wave/wildfire)
		Agriculture	Other (storms/heat wave/wildfire)
		Other professional	Other (storms/heat wave/wildfire)
		Consumer loans (LOA)	Other (storms/heat wave/wildfire)
	Market risk	Corporate portfolio	Stress on corporate portfolio
		Sovereign portfolio	Widening spreads (sovereign portfolio)
		Covered bond portfolio	Stress on covered bond portfolio
	Liquidity risk	Retail and wholesale deposits	Drawdown of funds due to flooding
		Retail mortgages	Not enough eligible assets under GBP
	Operational risk	All portfolio	Physical risk events affecting operational resilience
		Hacking event	Hacking event

tabel 1 – C&E Risk identification

Beschouwd als immaterieel	Kwalitatieve beoordeling	Kwantitatieve beoordeling
---------------------------	--------------------------	---------------------------

De kwalitatieve beoordeling leidt tot de volgende resultaten:

C&E risk driver	Risk affected	Portfolio affected	Narrative (stress scenario)	Likelihood				Impact			
				Short	Short to mid	Mid to long	Long	Short	Short to mid	Mid to long	Long
Transition	Liquidity risk	Retail mortgages	New regulation impacting the eligibility of assets as HQLA	R	R	R	R	VS	VS	VS	VS
		Retail mortgages	Not enough value for covered assets under CBP	R	R	I	I	S	S	S	S
		Retail mortgages	Collateral eligibility requirements changed by the central bank	R	R	R	R	VS	VS	VS	VS
	Operational risk	External	Greenwashing by vendors / providers	F	F	I	I	M	M	S	S
		Agriculture	Reputational impact of nitrogen-intensive financing on client & talent	I	I	F	F	NS	NS	NS	NS
Physical risk	Credit risk	Retail mortgages	Drought	F	F	F	VF	M	M	M	M
		Consumer loans (LOA)	Drought	F	F	F	VF	M	M	M	M
	Liquidity risk	Retail and wholesale deposits	Drawdown of funds due to flooding	R	R	R	R	VS	VS	VS	VS
		Retail mortgages	Not enough eligible assets under GBP	R	R	R	R	S	S	S	S
	Operational risk	All portfolio	Physical risk events affecting operational resilience: flooding	I	I	I	F	M	M	M	M
		All portfolio	Physical risk events affecting operational resilience: heat wave	F	F	F	VF	NS	NS	NS	NS
		All portfolio	Physical risk events affecting operational resilience: extreme cold wave	F	F	F	VF	NS	NS	NS	NS
		All portfolio	Physical risk events affecting operational resilience: heavy storms	F	F	F	VF	M	M	M	M
		All portfolio	Physical risk events affecting operational resilience: Paris flood	I	I	I	F	VS	VS	VS	VS
		Hacking event	Hacking event	I	I	I	I	M	M	M	M

R Remote
 VS Very serious
 S Serious

VF Very frequent
 I Infrequent
 F Frequent

NS Not significant
 M Minor

De kwantitatieve beoordeling leidt tot de volgende impacten:

C&E risk driver	Risk affected	Portfolio affected	Narrative (stress scenario)	Impact (in - € mln)			
				Short term	Short to mid term	Mid to long term	Long term
Transition	Credit risk	Retail mortgages	Increase in energy prices, investment acceleration	15.2	23.4	32.7	0
		Agriculture		1.5	2.9	3.4	0
		Other professional		9.5	18.4	23.4	0
		Consumer loans (LOA)		4.4	4.6	6.1	0
	Market risk	Sovereign portfolio	Widening spreads (sovereign portfolio)	4.2	4.2	7.1	0
	Liquidity risk	Retail mortgages	Not enough eligible assets under GBP	0	0	0	0
Operational risk	All portfolios	Increased scrutiny and timing pressure with actual fines.	5.0	5.0	1.0	0.2	
Physical	Credit risk	Retail mortgages	Floodings	6.6	6.6	6.6	12.8
		Agriculture		0	0	0	0
		Other professional		1.8	1.8	1.8	3.4
		Consumer loans (LOA)		0	0	0	0
		Agriculture	Drought	3.1	3.1	3.1	8.1
		Other professional					
	Market risk	Sovereign portfolio	Widening spreads (sovereign portfolio)	5.2	3.0	2.6	0.1

Deze impacten worden vergeleken met de materialiteitsdrempel van 1% van CET1 en 7,5% van LCR. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de volgende risicodrijvers als materieel worden beschouwd:

- Overgangskredietrisico voor particuliere hypotheke;
- Overgangskredietrisico voor professionele leningen (anders dan landbouw).

Voor deze materiële risicodrijvers worden ten minste belangrijke risico-indicatoren geformuleerd, evenals een risicobereidheid.

Stresstesting

Stresstesting is een analyse om de kwetsbaarheden van de bank in kaart te brengen en te bepalen of de bank over voldoende kapitaal en/of liquide middelen beschikt om de gevolgen van ongunstige ontwikkelingen, zoals de gevolgen bij ongunstige economische scenario's, te kunnen opvangen. Deze tests zijn bedoeld om zwakke punten bij de bank in een vroeg stadium te kunnen opsporen, zodat de bank zelf preventieve maatregelen kan nemen. Ze spelen een belangrijke rol in:

- het verstrekken van toekomstgerichte risicobeoordelingen;
- het overwinnen van beperkingen van modellen en/of historische gegevens;
- het voeren van de procedures voor kapitaal- en liquiditeitsplanning;
- Het bepalen van de risicotolerantie/-bereidheid een bank;
- het vergemakkelijken van de ontwikkeling van noodplannen;
- het informeren van supervisors voor de jaarlijkse SREP-beoordeling.

Dit duurzaamheidsverslag 2023 vormt een aanvulling op het jaarverslag 2023 van de Groep Crelan. Beide zijn beschikbaar op www.crelan.be.

Wij danken de medewerkers, agentschappen en het management van Crelan Groep voor hun bijdrage aan dit verslag en hopen dat het in de toekomst verder kan worden ontwikkeld en aangevuld met concrete doelstellingen en nieuwe cijfers. Ook willen wij onze klanten en medewerkers bedanken voor het vertrouwen dat zij in onze bank stellen.